Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 173 (5764).
31 ИЮЛЬ 1985 й.
ЧОРШАНБА
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган.
Баҳоси 3 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

КПСС XXVII СЪЕЗДИНИ МУНОСИБ КУТИБ ОЛАЙЛИК

МАЖБУРИЯТГА ЯРАША

«Подъёмник» ишлаб чиқариш бирлашмасининг 1-цехида меҳнат қилаётган илғор ишчи М. Рижков бир беш йилликда икки беш йиллик топшириғини бажариш юзасидан ўз зиммасига юксак мажбурият қабул қилар экан, ҳар бир йил учун конкрет марраларни белгилаб олди. Ҳозирги кунда КПССнинг XXVII съезди шарафига бошланган социалистик мусобақада бутун коллектив сингари илғор ишчи ҳам кўтаринки руҳ билан меҳнат қилаётир. Зарбдор 27 ўн кунлик вахтасида туриб меҳнат қилаётган ишлаб чиқариш илғори кунлик смена нормаларини мунтазам 20—30 процент ортиғи билан бажариб келмоқда. Ҳозирги вақтда меҳнат илғорининг календарида 1990 йил.

Мамлакат коммунистларининг анжумани шарафига бошланган меҳнат мусобақаси меҳнат коллективларида янги-янги резервларни ишга солишга имкон бераётир. Шаҳардаги илғор саноат корхоналари сингари «Подъёмник» ишлаб чиқариш бирлашмаси пешқадамлари мусобақада актив иштирок этишиб, зарбдор вахтани кун сайин авж олдиришмоқда.

СУРАТДА: илғор ишчи М. Рижков.

Т. Каримов фотоси.

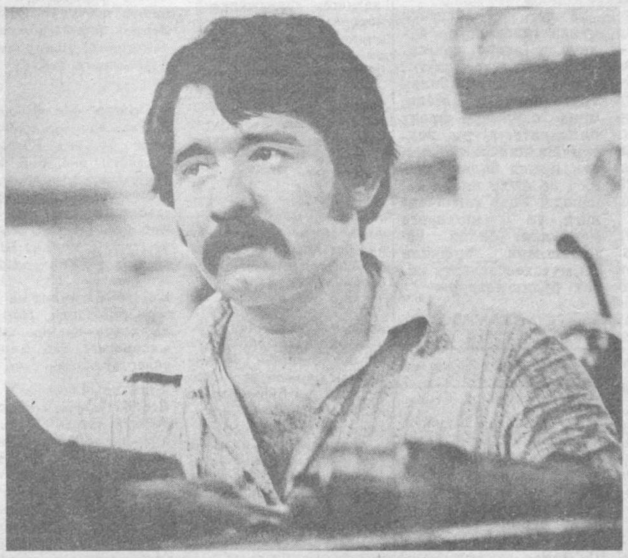

ҲАМ СУРЪАТ, ҲАМ СИФАТ

МУСОБАҚА КУНДАЛИГИ

Йигирувчи... Пойтахтнинг Фрунзе районида ана шу ихтисослик эгалари айтарлик кўп эмас. Шунга қарамай, КПСС XXVII съездига бағишланган биринчи зарбдор ўн кунликни ўтказиш шарафи районда айнан ана шу касб эгаларига: тўқимачилик комбинати ишчилар синфининг каттагина қисмини ташкил этувчи, беш йиллик план ва мажбуриятларини бажаришда муҳим роль ўйнаётган йигирувчиларга ишониб топширилди.

Мана шу съездолди кунлари «Беш йиллик— муддатидан илгари» шиори остида иш суръатини оширaётган тўқимачилик комбинатининг йигирувчилари эзгу марра сари тобора яқинлашишмоқда. Корхонанинг йигирув ишлаб чиқариши фақат ўтган ярим йилликда планга қўшимча равишда 29 тоннадан зиёд калава ишлаб чиқарганида касб маҳоратининг янги чўққилари сари йўлни ёритиб берган, рекорд унумдорлик иш куни нормаси бўлиб қолган мусобақа пешқадамларининг муайян хизмати бор.

Бугун йигирувчилар ўртасидаги мусобақа якунларини тўқимачилик комбинати касаба союз комитети раисининг ўринбосари Нина Александровна КУЧЕРОВА шарҳлайди.

— Биринчи йигирув фабрикасида ўз муваффақиятлари билан арқоқ цехининг ишлаб чиқариш илғори Зоя Городецкая ажралиб турибди. У тармоқ зонаси бўйича 1180 урчуқ ўрнига 1536 урчуққа хизмат кўрсатяпти. Меҳнат ветерани ишлаб чиқаришнинг тезкор усулларидан моҳирона фойдаланаяпти. Ҳар бир операцияда вақтни тежайди, ўз машиналарини намунали ҳолда сақлайди. Бу сўнгги вақтларда иш унумдорлигини 119 процентга етказиш имконини берди. Барча маҳсулот биринчи сорт билан қабул қилинди. Беш йиллик бошидан бери З. Городецкая 217 тоннадан зиёд, шу жумладан топшириққа қўшимча 77,6 тонна калава топширди. Ҳозир у 1988 йилнинг февраль ойи ҳисобига маҳсулот топширяпти.

2-фабриканинг кард қисми цехидаги йигирувчилар, айниқса урчуқсиз пневмомеханик йигирув машиналарига хизмат кўрсатаётган йигирувчилар жадал суръатлар билан олға ҳаракат қилишмоқда. Уларга Шоира Тошматова етакчилик қилаяпти. Унинг ихтиёрида 1200 камера (тармоқ нормаси 690 та) бор. Ҳозир у унумдорликни 114 процентга етказиб, фақат аъло сифатли калава топширяпти. Беш йиллик бошидан бери Шоира 470 тоннага яқин калава, шу жумладан топшириққа қўшимча 208 тоннадан зиёд калава ишлаб чиқарди. Бу муваффақиятнинг боиси нимада? Биринчи навбатда бу меҳнатнинг тезкор усулларини қўллаш, техникага намунали хизмат кўрсатишнинг самарасидир. Натижада Ш. Тошматова комбинат барча йигирувчиларини ортда қолдириб, 1989 йилнинг март ойи ҳисобига калава топширяпти.

Валентина Эргашева «КПСС XXVII съездига — 27 зарбдор ўн кунлик» шиори остидаги мусобақанинг фаол қатнашчиларидан бири. Сўнгги вақтларда унинг участкасидаги калава ассортименти ўзгарди. Шунга қарамай меҳнат ветерани ҳамон 1200 камерага (тармоқ нормаси 740 та) хизмат кўрсатяпти. Валентина беш йиллик бошидан бери 400 тонна, шу жумладан топшириққа қўшимча 136 тонна калава топширди. Маҳсулот сифати ҳам яхши— унинг 99,5 проценти биринчи сорт билан қабул қилинди. Валентинанинг меҳнат календарида 1983 йилнинг иккинчи ярми бошланиш арафасида.

Урчуқсиз пневмомеханик йигирув машиналари ишлаб турган участкадаги мусобақа йигирувчилардан А. Хисматуллина ва Т. Гавриленко пешқадамлик қилишяпти. Уларнинг ҳар бири 1200 тадан камерага хизмат кўрсатяпти. Тошматова ва В. Эргашеванинг иш усулларини қўллаб, улар ҳозир 1987 йил ҳисобини очишган. Топширилаётган маҳсулот сифати ҳам кўнгилдагидек (99,8, ҳатто 100 процент маҳсулот биринчи сорт билан топширилъяпти).

Шу цехда, ҳалқа йигирув машиналарида ишлаётган Х. Маликова ҳам юксак унумдорлик билан меҳнат қиляпти. Унинг ихтиёрида 1600 (нормадаги 1180 ўрнига) урчуқ бор. Иш унумдорлигини 107 процентгача етказиб, у жами калаванинг 99,9 процентини биринчи сорт билан топширмоқда. Унинг ишчи календарида 1985 йилнинг апрель ойи бошланган.

Ана шу ишлаб чиқариш илғорлари— коммунистлар, ивановолик тўқувчилар —Виноградовалар номидаги мукофот лауреатлари Ш. Тошматова ва В. Эргашеванинг тажрибаси кенг ёйилмоқда, уларнинг юзлаб издошлари бор.

Ҳамма йигирувчилар «КПСС XXVII съездига — 27 зарбдор ўн кунлик» шиори остида мусобақалашаётган республиканинг «ўн саккиз нафар машъали» ҳамда Фрунзе райони ишлаб чиқариш илғорларининг ташаббусини қўллаб-қувватлаб, юксак кўрсаткичларга эришишяпти.

И. МАРГОНИН.

• Тежалгани—нақд бойлик

ҒОЛИБ БРИГАДА

«СССР 50 йиллиги номли Тошкент трактор заводи» ишлаб чиқариш бирлашмасининг 26-цехидаги Александр Устинов бошлиқ энергетиклар бригадасини корхонада кўпчилик яхши билади. Бу бригада аъзолари изланувчиликлари, ижодкорликлари билан танилишган. Йилнинг биринчи ярмида корхона ихтирочилари ва рационализаторлари ўртасидаги социалистик мусобақа якуни бўйича мазкур бригада ғолиб деб топилди.

Бригада аъзолари ярим йилда 16 та рационализаторлик таклифи киритдилар. Мана шулардан бири: илгари трансмиссия йиғиладиган участкада кўтарма кран тез-тез ишдан чиқар, натижада конвейер тўхтаб, ишчилар бекор туриб қолишарди. Бу бригаданинг комсомол йиғилишида қизғин мунозарага сабаб бўлди. Шундан кейин краннинг ток ўтказиш системаси конструкциясига ўзгариш киритилди. Бунда пружинали ток айиргичлар ўрнига юкли ток айиргичлар қўйилди. Натижада ток айиргичларнинг ишдан чиқиши камайиб, кран анча ишончли бўлиб қолди.

Илгари агрегатли станок ишлаш жараёнида нагрузка остида ниҳоятда қизиб кетар ва бу двигателнинг ёқиш системасига зарар етказарди. Электр қуввати ортиқча сарф бўлиб, баъзан станок ишдан чиқарди. Энергетиклар бу нуқсонга чек қўйиш мақсадида электрон посангиловчи машинага ҳаво билан совутиш вентилятори ўрнатдилар. Бунинг натижасида электр сарфи камайиб, станокнинг ишлаши яхшиланди. Мана шу каби рационализаторлик таклифлари асосида цех бўйича кейинги бир йилда 750 киловатт-соат электр қуввати тежалди.

Кейинги бир йилда цехда ихтирочилик ва рационализаторлик таклифларини ишлаб чиқаришга жорий этиш натижасида 9 минг сўмлик иқтисодий самарага эришилди. Шундан 6 минг сўмлиги А. Устинов бошлиқ энергетиклар бригадаси ҳиссасига тўғри келди. Бригададаги Д. Абаев, И. Голиков, М. Чумашев каби электриклар актив рационализаторлар ҳисобланишади. Улар ишлаб чиқаришга яхши рационализаторлик таклифлари киритганликлари учун завод маъмурияти томонидан фахрий ёрлиқлар ва пул мукофоти билан тақдирланишган.

А. ХИДИРОВ.

БИРДАМЛИК КУРАШДА МУСТАҲКАМЛАНАДИ

XII—МОСКВА—1985

XII ЖАҲОН ФЕСТИВАЛИНИНГ УЧИНЧИ КУНИ «ЁШЛАР ВА СТУДЕНТЛАР ИМПЕРИАЛИЗМГА ҚАРШИ БИРДАМЛИК УЧУН» ШИОРИ ОСТИДА ЎТДИ

Тараққийпарвар ёшларнинг кучи уларнинг ҳаракат бирлигидадир. Москва фестивалининг учинчи куни буни яққол исботлади. 29 июль куни Москванинг ҳамма жойида Ер юзи ёш авлодининг Осиё, Африка, Лотин Америкаси, Яқин Шарқ халқлари билан, Никарагуа халқи кураши билан бирдамлиги митинглари бўлиб ўтди.

...М. Горький номли марказий маданият ва истироҳат боғининг кенг майдонида ёшлар ва студентларнинг Лотин Америкаси ва Кариб ҳавзаси халқлари билан бирдамлик митинги бўлиб ўтди. Кулча юзли йигит қоп-қора сочларини эпақага келтира олмаса ҳам, бу ерда янграётган ҳар бир сўзни жон-дили билан тингларди. Унинг турли мамлакатлардан келган тенгқурлари Лотин Америкаси мамлакатлари иши ва ҳаётига аралашаётган АҚШ империализмининг агрессив ҳарбий-сиёсий йўлини, фашистик ва диктаторлик режимлари ўрнатилаётганини қаҳр-ғазаб билан қоралашди. Йигитнинг кўзлари ғазабдан чақнаб, муштлари тугилди, гўё шу пайт у ўзини қурол ушлаб тургандек ҳис этарди.

— Мени Хорхе ё Мигель, Альварес ё Фернандо дейсизларми, барибир, — деди у митингдан кейин ТАСС мухбири билан суҳбатда. — Мени кечирасизлар, ҳозирча кимлигимни айтаолмайман, ҳатто акамнинг номини ҳам айтаолмайман. Бу ерда унинг ва ўзимнинг қисматимни жуда-жуда айтиб бергим келаётган бўлса ҳам, исми шарифимни айта олмайман.

— Касбингизничи?

— Ҳозир озодлик солдатиман. Қачонлардир врач бўларман. Врачлар оғриқни даволашади.

— Сиз нима учун курашяпсиз?

— Ўзимга ва ҳар бир кишига зарур нарса учун — одамларнинг ўз ватанида эркин ва бахтиёр яшаш ҳуқуқи учун курашяпман. Мен туғилиб ўсган мамлакатнинг ва бошқа баъзи қўшни мамлакатларнинг ҳукуматлари ўз халқларига қарши хунрезлик сиёсатини амалга оширмоқда. Улар айниқса ёшларга қирон келтирмоқда. Сиз фестивалнинг тантанали очилишида бўлиб, қўлтиқ таёқли сальвадорлик йигитларни кўргандирсиз? Улар иниларини ўлдирмасликлари учун курашиб, шу ҳолга тушишди.

— Хорхе, Лужникида ҳамма якдил бўлиб Никарагуа, Сальвадор, Чили делегацияларини табриклаганида ўзингизни қандай ҳис этдингиз?

— Делегациялар ўтаётганида минбарларда қанча байроқлар ҳилпираган бўлса, мен ўзимни шу қадар кучли ҳис этдим. Байроқларнинг эса санаб ҳисобига етаолмадим. Улар шунчалик кўп эдики...

Шу куни П. Лумумба номли Халқлар Дўстлиги университетида фестивалнинг асосий объектларидан бири — империализмга қарши бирдамлик маркази жойлашган ерда «Совет ёшлари империализмга қарши бирдамлик ҳаракати сафларида» мавзуида фотокўргазма очилди.

Кўргазмага биринчи бўлиб ҳозир бўлганлар орасида фестивалга келган Вьетнам делегацияси аъзолари бор эди. Шу ерда, империализмга қарши бирдамлик марказида, ВСР делегацияси билан учрашув бўлиб ўтди.

...«Олимпия» спорт комплекси майдонида турли мамлакатларнинг вакиллари — беш минг йигит ва қиз эрталаб барвақт митингга тўпланишди.

Соат миллари 8.15 рақамларига келиб тўхтайди. Бундан 40 йил муқаддам худди шу вақтда Хиросима устида атом бомбаси портлаган эди. У бир дақиқа ичида шаҳарни вайронага, кишиларни эса сояга айлантириб юборди. Омон қолганлар ҳам бедаво дардларга мубтало бўлди. Атом олови уларнинг қалбини куйдирди. Мўъжиза билан омон қолиб, эндиликда улар инсоният омон қолиши учун кураш олиб бормоқдалар. Бугун улар фестиваль қатнашчилари билан биргаликда «Хиросима ва Нагасаки огоҳлантиради: Фожиа такрорланмаслиги керак!» мавзуидаги митингга келдилар.

«Халқлар бундан 40 йил муқаддам биринчи атом бомбаси портлашидан дунё ларзага келганлигини унутмайдилар. Ана шу портлашнинг акс-садоси ҳар бир софдил кишининг виждони ва ақл-идрокини уйғотмоқда», — деб таъкидлади ўртоқ М. С. Горбачев фестивалнинг тантанали очилиш маросимида сўзлаган нутқида.

Митингга беш минг киши тўпланди. Беш минг киши ғазаб билан Атом телбаларини тўхтатинг, демоқда. Хиросимадан сўнг биз ҳар бир дақиқада йўқ бўлиб кетиш, буғланиб кетиш ёки яқинларимизнинг хокини қидириб, вайроналарда юриш хавфи остида яшамоқдамиз.

— Тилдаги тафовут ҳам, таннинг туси ҳам, қарашлардаги фарқлар ҳам бугун «қуролланиш пойгасига, ядро урушига «йўқ!» деб айтиш учун бу ерга тўпланишимизга халақит бера олмади, — деди XII Жаҳон фестивали Халқаро тайёргарлик комитети доимий комиссиясининг аъзоси В. Йоханес митингни оча туриб. Митингда планета ёшларининг намояндалари икки япон шаҳрининг фожиаси тўғрисида ҳаяжон билан гапирдилар.

Кечқурун фестиваль делегатлари атом бомбардимонини бошидан кечирганлар билан, Хиросима ва Нагасакининг ёш авлоди билан учрашдилар.

Фестивалнинг бу залида қўшиқ ҳам, кулги ҳам эшитишмайди, лабларда табассум кўринмайди. Бу ерда кўрган ва эшитганларингдан томоғингга аччиқ нарса тиқилади. Қўлларинг беихтиёр мушт бўлиб тугилади ва кўзларингга ёш келади. Аммо бу ҳам фестиваль. Унинг империализмга қарши трибуналидир. Бу трибунал 29 июль куни «Космос» меҳмонхонасининг конгресслар залида иш бошлади.

Ҳамма нарса чинакам суддаги каби: айбловчилар ва гувоҳлар ҳам бор, ҳужжатлар ва ашёвий далилларнинг бузилмас мантиқи ҳам бор. Залга гўё Ливан оналарининг фарёди, Чили концлагерларининг даҳшати, Жанубий Африка ватанпарварларининг ғазаби ва фаластинликларнинг ғам-ғуссалари кириб келгандек бўлади. Ёш француз йигитининг қўллари мушт бўлиб тугилади, ёш кубалик ҳам ҳозир жангга ташланадигандек кўринади.

Уруш оловини ёқувчилар қўлида авианосецлар, ракета ташувчи субмаринглар, «першинг»лар ва «МХ» лар. Уларнинг трибунада қўйилган фотосуратларидаги ваҳший, конструкцияси жиҳатидан нозик, қиёфаларидан бизга ажал қараб тургандек бўлади.

Ёшларнинг қўлида уларнинг ўз қуроллари бор. Бу қурол империализмга қарши бирдамликдир. Никарагуа ва Анголанинг ўт қўйилган чегара яқинидаги қишлоқларидан, Чили турмаларидан қутилиб, Сальвадорда ўч олишлардан мўъжиза билан омон қолиб, трибуналга келган гувоҳларнинг империализм жинояти ҳақидаги берган гувоҳликлари бу бирдамликни тағин ҳам мустаҳкамлаш ва кўпайтиришга мажбур қилади.

Санъат ҳам уруш хавфига, реакция кучларига қарши турибди. Бу мавзу барча қитъалардаги ёш рассомларни бирлаштирмоқда. Улар Рассомлар марказий уйи залларида очилган халқаро виставкага ўз асарларини қўйганлар.

Фестиваль меҳмонлари ва қатнашчиларини Халқаро санъат боғи музика ва қўшиқлар билан, барча иттифоқдош республикалар чиройли павильонларининг ёрқин бўёқлари, миллий кийимлар хилма-хиллиги билан кутиб олмоқда. Шу кунларда М. Горький номидаги марказий маданият ва истироҳат боғи халқаро санъат боғига айланган.

Украина павильони худди шундай оқ, лекин худди елкан каби катта дастурхонни эслатади. Қурол дастгоҳи айланиб турибди, у ҳаммага ўз буюмларини ҳадя этмоқда. Қирғоқда ҳақиқий усталар шаҳри қад кўтарган. Ганг қирғоқларидан келган қиз, узоқ Австралиядан келган йигит бу ерда илгари мисли кўрилмаган санъатни ўзи учун кашф этади.

Шу куни «Ёшлар ва студентлар империализмга қарши бирдамлик учун» марказий митингининг қатнашчилари реакциянинг Ер юзи турли жойларидаги кирдикорларига қарши ғазабли норозиликларини, ўз озодлиги ва миллий мустақиллиги, демократия ва социал тараққиёт учун курашаётган халқларни қизғин қўллаб-қувватлашларини билдирдилар.

(ТАСС мухбирлари).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИДА

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецов 29 июль куни Кремлда Халқаро Олимпиада комитетининг президенти Х.-А. Самаранчни қабул қилди. КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. А. Громиконинг мактуби ХОК президентига топширилди. Мактубда халқ депутатлари Ленинград шаҳар Совети ижроия комитетининг 1996 йилги XVII Қишки олимпия ўйинларини Ленинград шаҳрида ўтказиш тўғрисидаги таклифи қўллаб-қувватланади.

Ленинград шаҳри маъмурлари, СССР Миллий Олимпия комитетига ҳамда Совет Иттифоқининг барча спорт ташкилотларига қишки ўйинларни Олимпия хартияси қоидаларига мувофиқ равишда муваффақиятли ўтказиш учун зарур бўлган ҳар томонлама ёрдам ва мадад бериладн, деб СССР Олий Совети Президиуми номидан ишонтирилди.

(ТАСС).

ИНДОНЕЗИЯЛИК МЕҲМОНЛАР

Индонезия Республикаси Халқ вакиллари кенгаши раисининг ўринбосари Харжанто Сумодисастро бошчилигидаги шу кенгаш делегацияси Ўзбекистонга келди. Делегация СССР Олий Советининг таклифига биноан расмий визит билан Совет Иттифоқида меҳмон бўлиб турибди.

Индонезиялик меҳмонлар Тошкентнинг диққатга сазовор жойларини кўздан кечирдилар, метрополитенда бўлдилар.

30 июль куни делегацияни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси О. У. Салимов қабул қилди. Бўлиб ўтган суҳбат чоғида Индонезия парламент аъзоларининг мамлакат бўйлаб сафарида ҳамроҳлик қилаётган СССР Олий Совети депутати А. Я. Рибаков, Индонезиянинг Совет Иттифоқидаги муваққат ишлар вакили Бўстанул Орифин қатнашдилар.

Индонезия Халқ вакиллари кенгаши делегацияси Самарқандга сафар қилади.

(ЎзТАГ).

Дам олиш—муҳим вазифа

Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасининг дам олиш зонаси территориясида Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитети пропаганда ва агитация бўлимининг КПСС Марказий Комитетининг «Клуб муассасалари ва спорт иншоотларидан фойдаланишни яхшилаш тадбирлари тўғрисида»ги қарори ва республика партия активининг «Маданият ва спорт масканларига — партиявий ғамхўрлик» деган йиғилиши талаблари асосида шаҳар маданият ва истироҳат боғларининг ишига бағишланган кўчма мажлиси бўлиб ўтди. Унда истироҳат боғлари директорлари ва бадиий раҳбарлар, район ижроия комитетлари маданият бўлимлари ходимлари қатнашдилар.

Мажлисда истироҳат боғларининг ишини янада яхшилаш, маданият муассасалари фаолиятининг самарадорлигини янада ошириш, корхоналар ва ташкилотлар оталиқ ёрдами шакл ва методларини такомиллаштириш, маданий-оқартув ишларининг шаҳар ҳаёти билан алоқасини мустаҳкамлаш бўйича аниқ ва изчил фикр алмашинди.

Мажлисда Ўзбекистон Компартияси Тошкент шаҳар комитетининг секретари А. В. Гончарова нутқ сўзлади.

Меҳнат семестри—85

«ПЕДИАТР» ҲИММАТИ

Ўрта Осиё медицина педиатрия институтининг «Педиатр» студент қурилиш отрядининг ўзига хос тарихи бор. Ўтган йиллар мобайнида студентлар миллион сўмлик маблағни ўзлаштириб мамлакатимиз халқ хўжалигига муносиб ҳисса қўшдилар. Ҳар йили бир неча отряд Олтой ўлкаси, Новгород ва Тюмень областларида ҳамда шаҳримиз қурилишларида меҳнат қилмоқда.

Бу йил биринчи ва иккинчи курснинг 800 студенти қурилиш отрядлари сафини тўлдирдилар. Шулардан юз киши Олтой ўлкасига жўнаб кетди. 600 студент шаҳримиз қурилишларида меҳнат қилмоқда, 100 нафар студент шифохоналарда санитар бўлиб хизмат қила бошлади. Тошкент ва Барнаул қурилиш ташкилотлари билан 25 та шартнома тузилган. Бу шартномалар бўйича 350 минг сўмлик иш бажарилади.

Д. СУЛТОНОВА.

ШУ КУННИНГ НАФАСИ

БУГУН ТОШКЕНТДА:

● Бутуниттифоқ иншоотлар асослари ва пойдеворлари илмий-тадқиқот институти Ўрта Осиё филиалининг мутахассислари сейсмик районларда қишлоқ хўжалик объектлари қурилишида бино пойдеворларини асослашнинг истиқболли методини ишлаб чиқдилар ва фойдаланиш учун таклиф қилдилар. Бу метод тежамкор бўлиб, сейсмик жиҳатдан бардошлидир.

● Ўзбекистон Рассомлар союзининг марказий кўргазмалар залида Москвада очилган Жаҳон ёшлари ва студентларининг XII фестивалига атаб ёш рассомлар асарларининг кўргазмаси очилди. Унда живопись, графика, плакат, амалий санъат, ҳайкалтарошлик бўйича 400 га яқин асар намойиш этилмоқда. Ёш ижодкорлар мўйқалам асарларида бахтиёр ёшликни, бунёд этилаётган улкан қурилишларни, совет кишиларининг ҳаётий образларини яратганлар.

ОБ-ҲАВО

● Бугун эрталаб соат 11 да Тошкентда 26 даража иссиқ бўлди. Бугун кечаси 18 — 20, эртага кундузи 34—36 даража иссиқ бўлади.

ХЕЛЬСИНКИДА ЮБИЛЕЙ УЧРАШУВИ

ХЕЛЬСИНКИ, 30 июль. ТАСС махсус мухбирлари А. Горбунов ва П. Коновалов хабар қиладилар: Бугун Финляндия пойтахтида 35 мамлакат вакилларининг Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка оид кенгашнинг 10 йиллигига бағишланган учрашуви очилди. Учрашувда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзе Совет Иттифоқининг вакили сифатида қатнашмоқда.

Европадаги 33 давлат, шунингдек АҚШ ва Канада бошлиқлари ўн йил муқаддам имзоланган кенгаш Якунловчи акти иккинчи жаҳон урушининг сиёсий ва территориал якунларини мустаҳкамлади, Европадаги давлатларнинг қарама-қарши туришини бартараф этиш йўлини, бир-бирларининг ички ишларига аралашмасдан тинч яшаш ва самарали ҳамкорлик қилиш йўлини белгилади. Ташқи ишлар министрлари даражасида бошланган юбилей учрашуви халқаро муносабатларда муҳим омил сифатида Якунловчи актнинг аҳамиятини таъкидламоқда.

Совет Иттифоқининг янги тинчлик ташаббуси — ҳар қандай ядро портлатишларини бир ёқлама тартибда тўхтатишни жорий этиш тўғрисида ўртоқ М. С. Горбачев эълон қилган Совет Иттифоқи қарори учрашув қатнашчиларида зўр қизиқиш уйғотди. Бу қадам Совет Иттифоқининг. Европада ва умуман жаҳонда сиёсий иқлимни тубдан яхшилаш йўлидаги интилишнинг янги кўриниши, деб қаралмоқда.

Бироқ Хельсинкига келган баъзи учрашув қатнашчиларининг айтган гаплари кескинликни юмшатиш руҳи ва ижтимоий-сиёсий тузуми турлича бўлган давлатларнинг тинч-тотув яшаш шароитида тенг ҳуқуқли ҳамкорлиги уларнинг ҳаммасига ҳам мақбул бўлмаётганлигини кўрсатди.

«Финляндия» саройида учрашувни Финляндия Республикасининг Президенти М. Койвисто очди. У учрашув қатнашчиларини табриклаб ва уларга муваффақиятлар тилаб, учрашув иштирокчиларининг бу ерда ҳозир бўлиши Якунловчи актга ва акт имзоланганидан кейин эришилган аҳдномаларга жиддий содиқ эканликларидан далолат беради, деб уқтирди. Бу — кенгаш қатнашчиси бўлган давлатларнинг Умумевропа кенгаши ва ундан кейин қўйиладиган қадамларни таъминлаш учун ўтказилган учрашувларнинг барча натижаларини амалга оширишга оғишмай интилаётганидан ҳам далолат беради.

Юбилей учрашуви келажакка назар ташлаш имконияти ҳамдир, деди Президент. Якунловчи акт ва Умумевропа кенгашининг бошқа ҳужжатлари ўтмишдан дарак берувчи реал воқеагина эмас. Булар — бугунги кун учун жонли ҳаракат программаси ва келажак учун ваъдадир.

• КПСС XXVII съезди шарафига

«КПСС XXVII съезди шарафига бошланган социалистик мусобақада «Ташсельмаш» заводининг илғор ишчиси Елена Гайнуддинова байроқдорлик қилмоқда. У ушбу корхонада 24 йилдан бери фидокорона меҳнат қилиб ўз касбининг устаси деган фахрли номга эга бўлди. Коммунистик меҳнат зарбдори Е. Гайнуддинова айни кунларда фидокорона меҳнат қилиб, кунлик топшириқни мунтазам ошириб бажариб келяпти. Беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажаришга сўз берган меҳнат илғори ишлаб чиқараётган маҳсулотлар эса доимо сифатли бўлмоқда.

СУРАТДА: илғор ишчи Елена Гайнуддинова.

Мамлакат Ёқубова мана икки йилдирки, «Чевар» тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмасида фидокорона меҳнат қилиб келмоқда. «КПССнинг XXVII съездига — 27 зарбдор ўн кунлик» шиори остида меҳнат қилаётган илғор ишчи айни кунларда 1986 йил ҳисобига маҳсулот топширмоқда. Коммунистик меҳнат зарбдори М. Ёқубова ўз ҳамкасблари ўртасида ишбилармонлиги билан ҳурмат-эътибор қозонди. Шу боисдан ҳам унинг дугоналари чевар ишчини ҳурмат билан тилга олишади.

СУРАТДА: беш йиллик ғолиби М. Ёқубова.

Т. Каримов фотолари.

№ 7 (28)

ВАТАНПАРВАР

«ВАТАНПАРВАР» ЖАМОАТЧИЛИК СОВЕТИНИНГ РАИСИ — УРУШ ВЕТЕРАНЛАРИ СОВЕТ КОМИТЕТИ ТОШКЕНТ СЕКЦИЯСИНИНГ РАИСИ, СОВЕТ ИТТИФОҚИ ҚАҲРАМОНИ БОИС ҲАМИДОВИЧ ЭРГАШЕВ.

• Сўнмас у кунлар шуҳрати
ҲАМОН САФДА

Меҳнат Қизил Байроқ орденли Тошкент тўқимачилик комбинатига қарашли медицина-санитария қисми шаҳримиздаги йирик соғломлаштириш муассасаларидан биридир. Унинг оқ халатли, оқ кўнгилли врачлари ва ҳамширалари беморларни авайлаб-парваришлаб оёққа турғазишгайди.

— Уруш йилларида госпиталимиз шаҳардаги барча эвакогоспиталлар орасида энг яхши деб топилиб, кўчма Қизил байроқни қўлида сақлаб келган, — дея эслайди ўша йилларда госпиталда медицина ҳамшираси бўлиб хизмат қилган, ҳозирда ҳам тўқимачилар саломатлигини муҳофаза қилаётган меҳнат ветерани В. А. Астахова.— Мудҳиш кунлар хотираси унутилмайди. Ўша вақтларда госпиталнинг ходимлари ярадор жангчилар учун зарур дори-дармонлар ахтариб топиб, эпидемияга қарши кескин кураш олиб боришганди. Бунинг ўзи ҳам чинакам қаҳрамонлик эди.

Собиқ госпиталнинг хотира дафтарини варақлар эканмиз, қуйидаги сатрларга кўзимиз тушади.

«Биз сизларнинг оналарча ғамхўрлигингиз ва меҳрингиздан миннатдормиз, беғараз, самимий хизматларингиз учун қарздормиз. Сизларнинг меҳрингиз бизни тезроқ соғайиш ва яна жангга қайтишга руҳлантирди. Эртага яна фронтга, Ватан учун ҳал қилувчи жангга. Катта лейтенант Коноплев».

Уруш йилларида госпиталда 2 мингдан зиёд ярадор жангчи даволаниб, фронтга қайтган.

— Ўшанда ҳаммамиз ёш эдик, Валя Астахова комсомоллар етакчиси эди, —дея ҳикоя қилади ҳамшира Н. Голендер. — Жангчилар учун концертлар уюштирардик, уларнинг кўнглини кўтарардик. Баъзан уйга, яқинларига мактуб ёзиб беришимизни сўрашарди.

Ўшанда ҳамма ягона мақсад —Ғалабага тезроқ эришиш иштиёқи билан яшарди. Ғалаба осонликча қўлга киритилмади. Ватан учун, она-юрт учун жангга отланиб, неча-неча минглаб ярадорларни жанг майдонидан елкасида олиб чиққан мард шифокорлар, ҳамширалар оз эмас. Жумладан, комбинат медицина-санитария қисми кўз касалликлари бўлимининг мудири, медицина хизмати капитани Надежда Ивановна Нехкородова ана шундай шифокорлардан биридир.

—Ногиронга кўзга қайта нур бағишлаш, беморнинг қувончига шерик бўлиш биз учун бахтдир,— дейди у.

Надежда Ивановнанинг хизматлари муносиб тақдирланган. Унинг кўксини Қизил Юлдуз ордени ва бир неча медаллар безаб турибди. 1968 йили «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган врач» Фахрий унвонига муяссар бўлди.

Корхона уруш ва меҳнат ветеранларидан яна бири Панна Дмитриевна Безрукова (Ковтун)дир.

— 1-Украина фронтида эвакогоспиталда нейрохирургия бўлимида ҳарбий врач бўлиб хизмат қилганман, — дея эслайди Панна Дмитриевна.

Унинг номи бугунги кунда гинекология бўлимида шифо топганлар томонидан ифтихор ва эҳтиром билан тилга олинади. Медицина ходимлари фронт йилларига тўғри келган ёшликларини жиндек армон билан, ҳаяжон ва фахр билан эслашади. Улар талабчанлиги, ўз ишларига масъулият билан ёндошишлари туфайли ёш мутахассисларга ибрат бўлишмоқда.

З. ДЎСТМУҲАМЕДОВА.

• Ҳеч ким, ҳеч нарса унутилмайди

Ёзувчи Ҳабибулла Қодирийнинг асли касби врачлик. Кўп йиллардан буён Улуғ Ватан уруши қатнашчилари даволанадиган шифохонада врач бўлиб ишламоқда. У кўп вақтини собиқ жангчилар орасида ўтказади, улардан жанг воқеаларини ёзиб олади. Қуйида унинг жангчилардан ёзиб олган ана шу хотираларидан айримларини эълон қиламиз.

Ҳабибулла ҚОДИРИЙ

УЧ ОҒАЙНИ БОТИРЛАР

Шарқий Пруссияда немис қўшинларини шиддат билан қувиб борардик. Эренбург ва Эрестен шаҳарлари оралиғига етганимизда саккиз танк қисмимизга ёрдамга етиб келди. Танклар олдинда, биз пиёдалар ортда борардик. Бир танкимизга душманнинг ёндирувчи снаряди келиб тегди. Танк ёна бошлади. Бошқа танклар эса олға кетди.

Ёнаётган танкнинг тепа эшиги очилиб, ичидан бир офицер кўтарила бошлади, бироқ чиқа олмай, осилиб қолди. Уни аланга қоплай бошлади. Беихтиёр унга ёрдамга югурдим... Қандайдир бир куч билан офицерни танкдан тортиб олдимда, ёна бошлаган кийимларини ўчириб четга чиқариб ётқиздим. Офицернинг икки оёғи ҳам жароҳатланган эди...

Шу вақт бир нотаниш офицер буйруқ қилди: «Ана у йўлдан тўғри борсанг, бир ярим километрча нарида медсанбат жойлашган. Офицерни ўша ерга олиб бориб топшир. Сўнг, ортимиздан етиб ол!». Ҳамма олға жилиб кетди. Мен офицерни опичлаб йўлга тушдим. Офицер оғир эди. У йўлда менга «Йигитча, ўзингни қийнамай, мени ташлаб, йўлингга кетавер», деди. Мен «ўлсак бирга ўламиз», деб жавоб қилдим. Бир амаллаб ўтиб бордик. Медсанбат бир чуқурлик ичида, очиқ ерда экан. Врач офицерни кўриб, «Кўп қон йўқотибди, қон қуйиш керак, бироқ, бизда ҳозир тайёр қон йўқ» деди. Мен: «Қонни мендан олақолинглар, қонимни ҳаммага қуйса бўлади» дедим. Қон бердим, кейин яхшилаб қорнимни тўйғазишди ва йўлимга қайтдим.

Бироқ кеч бўлиб қолган эди, ўз қисмимдан қолиб кетиб йўлдан адашдим. Йўлда менга ўхшаш яна иккита адашган жангчи учраб қолди. Уларнинг бири алоқачи —чуваш, иккинчиси артиллериячи татар, учинчиси, мен, оддий аскар — белорус эдим...

Йўл ахтариб тепаликроқ бир жойга бориб қолдик. У жойда янгигина жанг бўлиб ўтган кўринарди, атрофда қурол-яроғ, ўқ-дорилар жуда кўп қолдириб кетилган, лекин, тирик зот кўринмасди. Олдинроқда бораётган чуваш шеригимиз пастликка томон тушиб борди-да, бир вақт ҳаллослаб келиб: «Пастликда немисларнинг қарийб бир полк аскари кўринади, биз қуршовда қолганга ўхшаймиз», деди.

«Оғайнилар, бу ердан барибир тирик чиқиб кета олмайдиган кўринамиз, охирги ўқимиз қолгунча ҳаётимиз учун жанг қилишимиз керак». Шерикларим сўзимни маъқуллашди, мени командир қилиб тайинлашди. Ҳамма пулемёт, ўқ-дориларни йиғиб уч жойга ўрнатдик ва душман ҳужумига тайёр бўлиб турдик.

Немислар бизни кўпчилик деб ўйлашди шекилли, эрталабки ғира-ширада қора кийим кийган ССчилар ҳужум бошлашди. Улар бизга тўққиз марта шиддатли ҳужум қилдилар. Ҳужумчиларнинг бирортасини ҳам тирик қайтармай қириб битирдик, тўққиз танкини ёндирдик. Шу ҳолда уч ярим кун жанг қилдик. Кейин, бизга ёрдам етиб келди. Мен командир сифатида генерал-полковник Андреевга ахборот бердим ва ҳушимдан кетдим. Ўн тўрт кундан кейин, медсанбатда ҳушимга келдим...

Мени иккинчи даражали Улуғ Ватан уруши, татар ва чуваш шеригимни жанговар медаль билан мукофотладилар.

А. ЛИННИК, старшина.

ОВОРА БЎЛМАНГЛАР

Ростов томонга қараб борардик. Икки томонга кузатувчи чиқарилган бўлиб, ўнг томондаги кузатишда уч киши (мен, тошкентлик Огурцов ва яна нотаниш бир лейтенант) борардик. Эрталаб ҳаво туманли эди. Узоқдан катта-бир ғарам сомонми, пичанми кўринди. Унинг нималигини текшириб кўргани учов яқинлашиб бордик. Шу вақт сомон ичидан бирдан икки немис аскари сакраб чиқиб «Қўлингни кўтар!» деб қолди. Қўл кўтаришга мажбур бўлдик. Немислар бизни нариroқда яшириб қўйилган танк ичига ўтқаздилар.

Лейтенантнинг ён чўнтагида кичкинагина тўппончаси бор экан. У билдирмай тўппончасини қўлига олди-да, бир ёнидаги немисни қаттиқ туртиб юборди (у пастга ағанаб тушди), иккинчисини эса дарҳол отиб ўлдирди-да, сакраб тушиб ердагисини отди ва яна танкка сакраб чиқиб люкни очиб ҳайдовчини ҳам отиб ўлдирди. Шу йўсин лейтенант бизни ҳам ўлимдан халос қилди...

***

Сталинград қуршовида иккита немис аскари аста яширинча келиб Волга дарёсидан иккита челакда сув олиб кета бошладилар. Бизнинг жангчилар уларни ушлаб штабга келтирдилар. Сўроқдан сўнг, маълум бўладики, уларни командирлари «Волга сувини татиб, текшириб, кўрайлик» деб челакда сув келтиришга юборган экан. Бизнинг командирлар сувни тўкиб, қуруқ челакни қўлларига қайтариб беради-да: «Волганинг сувини татиб кўриш сизларга сира насиб бўлмайди, овора бўлманглар», деб уларни қўйиб юборди...

Н. ОЗЕРНИЙ, истеъфодаги сержант.

• Совет кишиси учун
ҲАВАСКОР БОҒБОНЛАРГА ЁРДАМ

Маиший хизмат ходимлари Тошкент шаҳри ва пойтахт области аҳолисига уларнинг боғлари ҳосилдорлигини ошириш, дов-дарахтларни ҳашарот ва зараркунандалардан муҳофаза қилишни таъминлаш имконини берадиган хизмат турини таклиф этишди. Шу нарса сир эмаски, дов-дарахтларни сифатли ва ўз вақтида парвариш қилиш учун зарур материалларни ҳамма вақт ҳам топиш мумкин бўлавермайди. Энди бу ишни шаҳар маиший хизмат бўлинмасининг мутахассислари ўз зиммаларига олишди.

Озгина ҳақ эвазига улар томорқа ёки чорбоғларнинг эгалари буюртмаси билан транспортда махсус қоришмалар, турли инвентарлар олиб бориб, дарахт ва буталарга ишлов берадилар.

Айни пайтда боғ ва томорқаларни яхши парвариш қилиш бўйича малакали йўл-йўриқлар ҳам берилади.

• Оталар жасорати — авлодлар мероси
«ЗАРНИЦА» АЛАНГАСИ

Мактабларда сўнгги қўнғироқ чалинганига анча бўлди. Ўқувчиларнинг кўплари пионер лагерлари, санаторийларда ҳордиқ чиқаришмоқда. Бироқ Ҳамза районидаги пионерлар уйида жойлашган ёш армиячиларнинг «Аланга» штабида иш қизғин. Бу ерда штабнинг якуний йиғилиши ўтказиляпти, дала шароитида ўтказиладиган машқларга тайёргарлик кўрилмоқда.

Биз биринчи марта ёш армиячиларнинг «Аланга» штабининг ишлари билан шаҳар конференциясида танишган эдик. Бу конференция Н. Островский номидаги шаҳар пионерлар уйида ўтказилганди. Унда «СССР— менинг Ватаним» шиори остида ўтказилган турист-ўлкашунослик экспедицияларининг энг яхши отрядлари иштирок этган эди. Штабнинг иккинчи йиғилиши эса ўқувчиларнинг ўзлари томонидан мактабда ташкил этилган жанговар шон-шуҳрат музейида ўтказилди, (юқоридаги суратда).

— Наташа Климочкина, Натан Файзиев, — дея таништиришди ўзларини Ҳамза районидаги 61-ўрта мактабнинг ўқувчилари.

Мактабнинг ёш армиячилари беш йилдан буён шаҳардаги отрядлар ўртасида биринчи ўринни қўлдан бермай келишяпти. Улар ёш бўлишларига қарамасдан анча билимдон, жонкуярдирлар.

«Зарница» ўйинларида ҳозир 16 миллион ўқувчи иштирок этмоқда. Спортнинг ҳарбий-амалий тури ҳисобланган бу ўйин ёшларга ҳарбий санъат сирларини мукаммал ўрганиш, чиниқишларига катта ёрдам беряпти.

Буни қуйидаги фактлардан ҳам билиб олса бўлади. «Зарница» ўйинларида фаол қатнашган жуда кўп ўсмирлар кейинчалик офицер бўлишга аҳд қилишди. Жумладан, Алексей Брохановов ва Геннадий Биков Рязань шаҳридаги командирлар билим юртига, Дониёр Юсупов эса Ленинград ҳарбий-медицина академиясига ўқишга кирди.

Наташа Климочкина бир нарсани фахрланиб тилга олди. Совет Иттифоқи Қаҳрамони, шоир Алексей Иванович Столба ҳақида жуда кўп фактлар тўплаганликларини айтди. Шу вақт ўқувчилар махсус стенд олдига келишди. Бу иш қаҳрамон жангчи ва шоирнинг таржимаи ҳоли билан танишиб у хизмат қилган қисмга хат ёзиш билан бошланди. Кейинчалик ёш армиячилар курсантлар ва жангчилар билан учрашдилар. Учрашув пайтида жангчилардан бири номаълум авторнинг шеърларини ўқувчиларга тақдим этди.

Орадан кўп ўтмасдан ёш армиячиларнинг раҳбари Татьяна Юрьевна Маркова яна бир хушхабар топиб келди. У «Советская культура» газетасини варақлаб ўтириб таниш сатрларга кўзи тушиб қолди. Шеър автори ўзини «АИСТ» деб атаган эди. Шундан кейин қидириш ишлари бошланди. Натижада қаҳрамоннинг ҳаёти, жасоратига оид материаллар тўпланди.

Ёш армиячилар А. Столба ўқиган мактабни, хизмат қилган ҳарбий қисмни топишди. Унинг онаси Лидия Петровна Столба билан алоқа ўрнатдилар. Бу аёлнинг ҳузурига — Днепропетровск шаҳрига боришди. Унга жасур фарзандни тарбиялаганлиги учун ўзбек халқининг миннатдорчилиги рамзи сифатида дўппи совға қилишди. Бирга суратга тушишди (ўнгдаги сурат).

Ёш қаҳрамоннинг жасорати ҳақида бир неча йилдан буён мактаб деворий газетасида ҳикоя қилинмоқда. Унинг жасоратига бағишлаб иншолар ёзиляпти.

— Мана бу суратга назар ташланглар, —дея суҳбатни давом эттирди 166-мактабнинг 9-«А» синф ўқувчиси Артур Муллақандов.

— Бу штабимизнинг фахрий аъзоси, Совет Иттифоқи Қаҳрамони Алексей Яковлевич Опарин. Суратда майор формасидаги йигит жилмайиб турарди. Армиячиларнинг кўзларида эса беихтиёр ёш қалқиди...

Ёш армиячилар Алексей Опаринни яхши билишади. Унинг ҳақида ёзилган жуда кўп китобларни ўқишган, ўзи билан учрашишган. У Киров областидаги Прохорята қишлоғида туғилган. Ҳарбий инженерлик билим юртини тугатган. Сўнг эса Чирчиқ шаҳрида ҳарбий хизмат қилган... У ҳарбий сиёсий тайёргарлик аълочиси, етук спортчи, комсомолларнинг жанкуяр етакчиси бўлган. Тенгдошлари, хизматдошлари катта ишонч билдириб, уни комсомолларнинг Бутуниттифоқ кенгашига делегат қилиб сайлашган. Айни пайтда Тошкент областидаги «Зарница» штабининг аъзоларидан бири эди...

Ҳозир Алексей Опарин Александр Столба ҳақида ёш армиячилар жуда кўп материал тўплашган. Уларнинг орасида қаҳрамонларнинг фотосуратлари, оналарига, бошқа ташкилотларга ёзган хатлари бор.

Хуллас, ёш армиячилар кекса авлоднинг жасоратларини ўрганиш, уларни абадийлаштириш борасида салмоқли ишларни амалга оширишмоқда. Музей стендларидан бошқа қизиқарли экспонатлар ҳам жой олган. Улар меҳнат, жанговар шон-шуҳрат ҳақида ҳикоя қилади.

Хатлар, кундаликлар, альбомлар, дафтарлар муҳим ҳужжат вазифасини ўтайди. Уларни варақлаган киши ажойиб тақдир эгалари билан учрашгандек бўлади. Юзлаб янги қаҳрамонларнинг номларини билиб олади. Ёш армиячиларнинг изланишлари самарали бўляпти. Бу ёшларни ватанга садоқат руҳида тарбиялаш, уларнинг ҳарбий хизматга шай бўлишларини таъминлашга ёрдам бермоқда.

Т. ЛАЗЬКО.

• ДОСААФ ташкилотларида Мардлик мактаби

П. С. Рибалко номидаги Ленин орденли Тошкент танк командири олий билим юртини битирган офицер нималарни билиши ва қила олиши керак? Чирчиқ шаҳар ДОСААФ ташкилоти ҳузуридаги бўлғуси жангчи университетида ёшларнинг билим юрти курсантлари билан учрашувида ана шу мавзуда мароқли гаплар бўлди. Кўпгина ёшлар танкчи офицер-командир бўлишидан ташқари ўз қўли остидаги жангчиларнинг мураббийси ҳам эканлигини илк бор билдилар. У яхши инженерлик тайёргарлигига эга бўлган, энг мураккаб замонавий техникани чуқур биладиган кишидир.

Бўлғуси жангчи университетининг ҳар бир машғулоти ёшларни ғоятда қизиқтирмоқда. Бу ерда курсантлар ва уруш ветеранлари билан ўтказилувчи учрашувлар, ҳарбий-амалий фанлар бўйича машғулот ва мардлик сабоқлари шаҳар ёшлари учун яхши мактаб бўлиб қолди. Шундай қилиб, армияга чақирилувчилар энди ҳарбий ихтисосликни эгаллаган, жисмоний ва маънавий чиниққан ҳолда армияга келмоқдалар.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ТАСС ВА АПН МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

Халқ хўжалигининг янги тармоғи

ГАВАНА. Совет Иттифоқининг актив ёрдамида бунёд этилаётган янги тармоқ — атом энергетикаси Куба халқ хўжалигини янада ривожлантиришда катта аҳамиятга эга. Ҳозирги пайтда Сьенфуэгос яқинидаги Хурагуа шаҳрида республикада биринчи атом электр станцияси қурилмоқда. Унинг лойиҳадаги қуввати 1600 мегаваттга тенгдир. Атом электр станцияси 1986 йилдан бошланадиган келгуси беш йилликда дастлабки ток бериши керак. Хурагуада атом электр станциясининг қурилиши Куба инженерлари ва техникларининг амалий тажриба тўплаш мактаби бўлади. Келгусида оролнинг ғарбида ва шарқида яна иккита атом электр станцияси қуриш мўлжалланмоқда. Уччала атом электр станцияси бугунги кунда республика истеъмол қилаётган ёқилғини учдан бир ҳисса тежаш имконини беради.

Совет Иттифоқининг ёрдами билан яқин йилларда Кубада ядро тадқиқотлари марказини қуриш мўлжалланмоқда. Бу илмий комплекс ядро энергиясидан тинч мақсадларда фойдаланиш Куба программаси доирасида бунёд этилиб, Кубадаги энг йирик илмий муассасалардан бири бўлиб қолиши керак.

ЯНГИ МИКРОКОМПЬЮТЕР

СОФИЯ. Бу ердаги «Электроника» заводи «Изот —1031С» янги микрокомпьютерни ишлаб чиқаришга киришди. Унга монтаж қилинган дисплей оператив хотирага эга бўлиб, дисклар билан таъминланган. Уни ёзув машинкаси мосламасига ёки одатдаги магнитофонга улаб қўйиш мумкин.

Микрокомпьютер ўзининг техник имкониятлари туфайли илмий тадқиқот ташкилотларида экономикани ва маориф соҳасида статистика маълумотлари тўплаш учун лойиҳа-конструкторлик фаолиятида кенг қўлланиши мумкин.

ҚАРДОШЛАРЧА ҲАМКОРЛИК РИВОЖЛАНМОҚДА

ХАНОЙ. Вьетнамнинг турли районларида «Совет—Вьетнам дўстлиги объекти» деган ёзувларни учратиш мумкин. Бу ёзувлар Жануби Шарқий Осиёдаги энг катта Тханлонг кўпригини ва Бимшондаги цемент заводини, Фалайдаги ТЭСни ва мамлакатда тенги йўқ Хоабинь гидроузелини, бошқа ўнлаб қурилишлар ва корхоналарни безаб турибди. Бу объектлар Вьетнамда социализмнинг моддий-техника базасини қуришда ҳал қилувчи аҳамиятга эга.

Бундан ўттиз йил муқаддам Совет Иттифоқи билан саноат корхоналари ва бошқа объектларни тиклаш ҳамда қуришда Вьетнамга беминнат ёрдам кўрсатиш тўғрисидаги ҳукуматлараро битим имзоланган эди. Иккала мамлакатнинг иқтисодий ҳамкорлиги муттасил ривожланиб, унинг самараси ўсиб бормоқда. СССРнинг техникавий ёрдамида Вьетнамда энергетика, кўмир саноати, машинасозлик, рангли металлургия, химия саноати ва экономиканинг бошқа кўп тармоқлари асоси яратилди. 200 дан кўпроқ халқ хўжалик объекти тикланди, қайта қурилиб, реконструкция қилинди.

Дўстлик ва ҳамкорлик ҳақидаги битим ҳамда иқтисодий ва илмий-техникавий ҳамкорликни ривожлантиришнинг узоқ муддатли программаси имзолангандан кейин Совет—Вьетнам иқтисодий алоқалари сифат жиҳатдан янги босқичга кўтарилди. 1981—1985 йиллардагина ҳамкорлик ҳажми олдинги беш йилликка нисбатан икки баравар ўсди.

Жаҳон шаҳарлари ва пойтахтларида

БЕРЛИН. Ёз фасли бошланиши билан матлубот кооперативлари Берлин ташкилоти бирлашмаларига қарашли сабзавот магазинлари ва дўконларининг пештахталари одамлар билан гавжум бўлиб қолди. Бу ерда янги узилган сабзи, кўкат, ровоч, карам ва бошқа сабзавотлар, гилос, крижовник сингари турли-туман мевалар аримай қолди.

Бу йил ҳаваскор боғбонлардан ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан икки баравар кўп —қарийб 49 тонна мева, 67 тонна сабзавот харид қиламиз, дейди матлубот жамияти Берлин Правлениесининг аъзоси А. Вольтерсдорф. Боғлардаги ортиқча ҳосилни истеъмолчиларга тезда етказиб беришни бурчимиз деб биламиз. Кўпинча маҳсулотни етиштирилган жойнинг ўзида қабул қилиб оламиз, баъзи боғбонлар эса магазинларга ўзлари келтиришади.

***

БУДАПЕШТ. Венгрия жанубидаги йирик саноат ва транспорт маркази бўлган Печ шаҳрида контейнерларга ишлов берадиган юксак механизациялашган станция фойдаланишга топширилди. Бу ерда ҳар йили 30 мингта ўртача ва уч мингдан кўпроқ катта контейнерга ишлов бериш мумкин.

Янги станциянинг ишга туширилиши Печ темир йўл узелини реконструкция қилиш истиқболли программасининг таркибий қисми бўлиб, реконструкция жараёнида юкларга ишлов беришнинг прогрессив методлари кенг қўлланилади, асосий жараёнларни замонавий электрон ҳисоб техникаси ёрдамида бошқариш системаси жорий этилади.

***

ДУБЛИН. Викинглар даврида Ирландия пойтахти қандай қиёфада бўлган? Археологларнинг 1 йил давом этган жиддий қидирув ишлари натижаси бу саволга жавоб бера олади. Улар шаҳар марказида қазиш ишларини ниҳоясига етказишди.

Газлама, чарм, ёғоч, лой, тош ва суякдан ишланган буюмларнинг намуналари викинглар кундалик ҳаётининг аниқ манзарасини тўла тасаввур этиш имконини беради. Сақланиб қолган иншоотлар эса Дублиннинг ўтмишдаги марказий қисми қиёфасини кўз олдингизга келтиради. Ҳозир Ирландия миллий музейида пойтахтнинг ўтмишига бағишланган янги бўлим очилди.

***

ПАРИЖ. Франс пресс агентлигининг Йоханнесбургдан хабар беришича Жанубий Африка маъмурлари беш нафар африкаликни, шу жумладан бир гўдакни полициячилар ўлдирганлигини тан олишга мажбур бўлдилар. Уч киши Трансвааль вилоятининг Витбанк шаҳри касалхонасида вафот этган.

Тўққиз яшар Вузи Хасcим кўп жойидан яраланиб, касалхонага етмасданоқ, йўлда вафот этган, деб хабар беради агентлик. Полиция намойишчиларга қарата ўт очганда, бу бола ўз уйи ёнида ўйнаб юрган эди. Ҳокимият вакиллари бу қотиллик учун жавобгарликни ўз зиммаларига олишдан сурбетларча бўйин товлашади. Ўлганлар орасида эмизикли боласи бўлган Монлала Факу ҳамда полиция вакили исм-шарифини айтишдан бош тортган яна бир аёл ҳам бор.

НОЁБ КОЛЛЕКЦИЯЛАР

Япониянинг Осака шаҳридаги университетда ташкил этилган музей буюк рус қўшиқчиси Федор Шаляпиннинг овози ёзилган грампластинка билан бойиди. Ҳозирги кунда музей фондида 300 га яқин граммофонлар, патефонлар ва 40 мингдан ортиқ пластинкалар мавжуд. Уларнинг энг қадимгиси ўтган аср охирида чиқарилган. Бундан ташқари музейда 100 йил муқаддам яратилган музикали автоматлар ҳам мавжуд. Осакадаги бу музейга қадимги буюмларни йиғувчи маҳаллий коллекционерларнинг ноёб асарлари асос бўлди. Экспонатлар Япониядаги ана шу турдаги бошқа музейлардагига қараганда энг ноёб ҳисобланади.

ЙЎЛИНИ ТОПИШДИ

Ғарбдаги диний маҳкама ходимлари ёшларни ўз атрофига жалб қилиш учун бир қатор тадбирларни ўйлаб топишмоқда. Лондондаги диний маҳкама соҳиби пол Жобсеи диндорлар сони камайиб кетганидан ташвишга тушиб, ғайри-табиий йўл тутди. У бу ерда... пивохона очди. Кимки сиғиниш учун келса, уларга ичимлик арзонлаштирилган нархда сотилади. Ярим йил ўтгач, ишбилармон соҳиб масжидни ремонт қилиш учун маблағ тўплаганини, диндорлар сонини оширганини, ҳамда чанқоқни осонгина қондирганини тан олди.

ҚАДИМГИ СОАТ ЭГАСИ

Турк босқинчиларига қарши кураш давридаги болгар кўнгиллилари ҳаракати ҳақида материал тўпланаётганда, тадқиқотчилар 86277 номерли кумуш соатни топишди. Аниқланишича, у Шипкадаги жанг қаҳрамони рус генерали М. Д. Скобелевга тегишли экан. Унинг қопқоғида 1878 йилги сана ёзилган, соат милларига эса император Александр IIнинг портрети туширилган. Соат генералга турк қўшинлари устидан қозонган буюк ғалабалари учун берилган.

● Ким бўлсам экан?

ИЛМ МАСКАНИ ЧОРЛАЙДИ

Абу Райҳон Беруний номидаги Халқлар дўстлиги орденли Тошкент политехника институти республикамиздагина эмас, балки Иттифоқимизда энг йирик олий ўқув юртларидан бири ҳисобланади. Институтнинг кундузги, кечки ва сиртқи бўлимларида қирқ мингдан ортиқ йигит-қиз таълим олмоқда. Бу ерда совет ёшлари билан биргаликда Европа, Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатларидан келган беш юздан ортиқ турли миллат вакиллари техника сирларини ўрганмоқдалар. Буларга юзга яқин фан докторлари ва мингдан ортиқ фан кандидатлари билим бермоқдалар.

Институтнинг кундузги бўлими саксонга яқин, кечки ва сиртқи бўлимларига эса, қирқдан ортиқ ихтисослик бўйича абитуриентлар қабул қилинади. Институт фақат кундузги бўлимларига ҳар йили беш мингга яқин студент қабул қилади.

Институтнинг Навоий, Чирчиқ, Наманган, Самарқанд, Олмалиқ, Ангрен каби шаҳарларда филиаллари бўлиб, кириш имтиҳонлари шу ерларда ўтказилади. Институтда ва унинг бошқа шаҳарлардаги филиалларида ёшларнинг билим олишлари, илмий ишлар олиб боришлари, маданий ҳордиқ чиқаришлари ва спорт билан шуғулланишлари учун барча шароитлар яратилган. Бошқа шаҳарлардан келган студентларнинг аксарияти ётоқхона билан таъминланади. Юқори курс студентлари ишлаб чиқариш ва диплом олди практикаларини Москва, Ленинград, Киев, Новосибирск, Боку, Пардубице (ЧССР), Познань (ПХР) каби шаҳарларда ўтказадилар.

Химия-технология факультети институтда энг катта факультетлардан бири ҳисобланади. Бу факультет ҳар йили 9 мутахассислик бўйича 400 дан ортиқ йигит-қизни биринчи курсга қабул қилади. Факультетни битириб чиққанлар республикамиз ва Ўрта Осиё республикаларидаги мавжуд химия ва озиқ-овқат саноати корхоналарида инженерлик лавозимларида ишлайдилар.

Институтнинг барча факультетлари ва филиалларида «Очиқ эшиклар куни», йирик саноат корхоналарида эса «ТошПИ кунлари» ўтказилади. Олий мактабнинг «Билим жамияти» аъзоларидан катта группаси республика, область ва районларда, саноат корхоналарида бўлиб, битирувчи синф ўқувчилари, ишчилар, Совет Армияси сафларида хизмат қилаётганлар орасида касб танлаш бўйича агитация-пропаганда ишларини олиб бордилар.

Меҳнатсевар, билимга чанқоқ муносиб ёшларни қабул қилиш институт ректорати, партия ташкилоти ва коллективининг диққат марказида турибди.

Халқлар дўстлиги орденли Тошкент политехника институти Сизни чорлайди, азиз йигит ва қизлар!

Д. ЮСУПОВ,
химия фанлари кандидати.

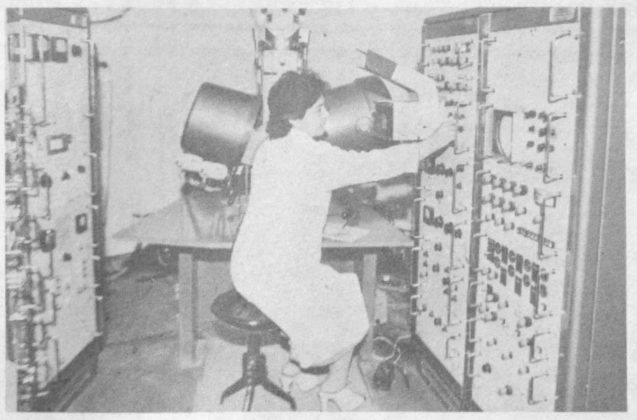

Ўзбекистон ССР Фанлар академиясига қарашли геофизика-геология илмий-текшириш институти лабораторияларида бир қатор халқ хўжалиги учун зарур бўлган илмий кузатишлар олиб борилмоқда.

СУРАТДА: институтнинг катта инженери М. Мусаева ер ости бойликларини ўрганадиган мосламани кузатмоқда. М. Нуриддинов фотоси.

● Журналларнинг янги сонларида

«МУХБИР»—«КОРРЕСПОНДЕНТ»

«Мухбир» — «Корреспондент» журналининг навбатдаги июль сони босмадан чиқди. Журнал «КПСС XXVII съезди олдидан» рубрикаси остидаги анкета билан очилади.

Журналнинг бу сонида Ўзбекистон Журналистлар союзи мукофоти лауреатлари ҳамда Бутуниттифоқ ва республика конкурслари ғолиблари тўғрисида мақолалар берила бошланди. «Сирдарьинская правда» область газетаси ахборот ва спорт-мудофаа ишлари бўлимининг мудири В. Батишеванинг «Кичик жанр имкониятлари» сарлавҳали мақоласи «Практика» рубрикаси остида босилган.

Мазкур сонда матбуотда, телевидение ва радиоэшиттиришла р д а «Инсон ва қонун» шиори остида табиатни муҳофаза қилиш масалаларини энг яхши ёритганлик бўйича ўтказилган республика конкурсининг якунлари босилган.

Булардан ташқари бу сонда «Фоторепортаж», «Редакция почтасидан», «Хроника», «Журналистлар ёзган китоблар» рубрикаси остида ҳам бир қатор материаллар берилган.

● Умр зарварақларидан хотиралар

Малик ҚАЮМОВ: «МЕН УЧ УРУШНИ СУРАТГА ОЛГАНМАН»

—7—

Кўп ўтмай биз Марказий фронтга жўнадик. Ҳаммамизга бир хил инженер-капитанлик унвонини беришди. Группа аъзолари ҳужжатига ВКП(б) Марказий Комитети секретари ва Қизил Армия сиёсий бошқармаси бошлиғи Александр Сергеевич Шчербаков имзо чекди. Кейин маълум бўлишича, унинг имзоси барча бўлинмалар ва ҳарбий қисмларга бемалол кириш имконини берар экан. Ҳамма жойда бизни илиқ кутиб олишар, ёрдам беришарди.

Тўғрисини айтганда, аппаратларимиз ибтидоийроқ эди. Уч объектив билан «Аймо» камерасини беришганди. Объективларни алмаштириш мураккаб бўлиб, анчагина вақтни оларди. Ҳатто ўн метрдан ҳам йирик планда сурат олиб бўлмасди. Аммо нима бўлганда ҳам «Аймо» менга яхши хизмат қилди. Менинг содиқ аппаратим ҳозирги пайтда студиямизда қимматли экспонат сифатида сақланмоқда. У бизга уруш йилларини эслатиб туради.

...Калинин шаҳрига етиб бордик. Қўшинларимиз Ржев остоналарида жанг олиб боришарди. Александр Твардовскийнинг «Мен Ржев остонасида ҳалок бўлдим» деб номланган таъсирчан шеърини эслайсизми? У менинг кўпгина сафдошларим ҳақида. Улар ҳалок бўлишди, биз эса тирик қолдик. Худди шу ерда, Ржев яқинида Алексей Георгиевич Сёмин билан биргаликда чинакам

—8—

жанг нималигини ўз кўзимиз билан кўрдик.

Кинооператорнинг қуроли — камера. Биз ҳам аскарлар билан бирга жангга кирардик. Аҳволимиз ҳар қандай аскар ёки командирнинг аҳволидан нимаси билан фарқ қиларди? Биз албатта, қаёққа бориш, нимани суратга олишни ўзимиз танлардик. Раҳбарларимиз операторлар жанг қизғин жойга ўзини урмаслиги учун огоҳлантириб туришарди. Аммо урушдан кейин ҳисоблаб кўрганларида маълум бўлдики, 250 кишидан ҳар бешинчи киши ҳалок бўлибди. Фронтда бўлган ўртоқларимдан ярадор бўлмай қайтган фақат бир неча кишини биламан.

Ржев плацдармида ҳужумга ҳозирлик борарди. Тонгги соат 4 да артиллерия тайёргарлиги бошланди. Сўнгра ҳамюртимиз генерал Чанчибадзенинг дивизияси ҳужумга кўтарилди. У Тошкентдаги ҳарбий билим юртининг ўқитувчиси эди. Генералнинг аскарлари Ржев станциясидан юз метр берида ўрнашиб олишди.

Биз Сёмин билан ана шу жангни суратга олдик.

Ўшанда шаҳарни эгаллаш имкони бўлмади. Лойгарчилик бўлганлиги сабабли танклар пиёдаларга ёрдам бера олмади.

Ана шу биринчи жангда, душман ўти остида қўрққанмидим? Яширмасдан очиғини айтай: олти стволли немис ми-

—9—

номётларининг отишмаси овози айниқса асабга таъсир қиларди. Итнинг увуллашига ўхшайдиган бу овоз кишини ваҳимага соларди. Аммо иш билан банд бўлганда, яъни суратга олиш киши фикру-зикрини эгаллаганида, кўп нарсаларни пайқамас экан.

Бир йилдан ортиқроқ муваффақиятли жанг олиб бордик. Оддий аскарларни ҳам, фронт қўмондонларини ҳам суратга олдик. Ҳамма жойда бизни қувонч билан кутиб олишарди. Мен кинокамерам объективи орқали буюк лашкарбошиларимиз Жуков, Конев, Рокоссовский, Еременколарни кўришга муяссар бўлдим. Шундай бир воқеани хотирлайман. Бир куни полковник Бочаровни лентага туширдим. Полковникнинг хотини фронт кинохроникасида уни кўриб қолиб, эрининг адресини беришни сўраб Марказий студияга мурожаат қилибди. Уруш бошланган дастлабки кунлардан буён ундан хат олмаган экан. Ана шу кичик сюжет уруш суронларида бир-бирини йўқотган икки кишининг топилишига ёрдам берган.

Орадан йиллар ўтгач, Чингиз Айтматов ўзининг ажойиб повестларидан бирида худди шунга ўхшаш воқеани тасвирлайди. Бола киножурнални кўриб, «Ана менинг дадам» деб шивирлайди.

Ҳамкасбларимдан бири, сценарист Улуғ Ватан уруши ҳақидаги фильмотека материалларини титкилаб, Орёл остоналарида ҳалок бўлган отаси тушган

—10—

кадрларни топишга ҳозиргача уринади.

Ҳа, кинокамера тарих солномачиси, аммо у замондошларга ҳам хизмат қилади.

Великие Луки районида Чанчибадзе эгаллаган марра фашистларга шунчалик яқин эдики, окопларда бўлаётган ҳаракатларни бемалол дурбинсиз кўрса бўларди. Биз суратга олгани келганимизда гитлерчилар оғизларига карнай қўйиб: «Бугун сизларга кинооператорлар келганлигини биламиз!» дейишарди.

Белий шаҳри яқинида найзабозлик жанги бошланиб кетди. Бу жуда даҳшатли эди. Жанг майдонини суратга олмоқчи бўламану, қўлим кўтарилмайди. Бизникилардан ҳам, немислардан ҳам кўп киши ҳалок бўлганди. Ўлим манзарасига ўрганиш жуда ҳам қийин...

Смоленск районига борганимизда мен Сёминга Константин Симоновнинг «Эслайсанми, Алёша, Смоленск йўлларини» деган мисраларни ўқиб бердим. Гўё улар бевосита менинг дўстимга қаратилгандек эди.

Жуда қаттиқ совуқ бошланди. Гарчи бизни ҳурматлаб, иссиқ пўстинлар, кигиз этиклар беришган бўлса ҳам совуқ суяк-суякдан ўтиб кетарди. Ахир уруш ҳаёт учун кундалик хавф ёки тан жароҳати олиш хавфинигина туғдирмайди. У ўзига хос оғир меҳнат ҳам. Инсон табиат қийинчиликларига ҳам бардош бериши, ҳар қандай шароитда душманга

—11—

қарши курашиши керак.

Биз Сёмин билан полуторка машинаси кузовида борар, танклар колоннаси билан бирга ҳаракат қилардик. Поезд йўлидан ўтадиган жойда тўхтаб қолдик. Шунда оёқ-қўлимиз музлай бошлаганини сездик.

Алексей таклиф қилиб қолди:

— Юр пастга тушиб, сакраб кўрамиз...

Колонна яна йўлга тушди. Биз эса йўл ёқалаб югуриб, бир оз қизишдик.

Эндигина қайтиб машина устига чиққанимни биламан, кучли портлаш овози эшитилди. Танкларнинг занжирлари ораси кенг бўлгани учун ўтиб кетишган, бизнинг машинамиз эса минага дуч келганди.

Алексей мени йўл чеккасидан кўтариб олибди. Ҳушдан кетган эканман. Медсанбатга олиб боргунларича ҳам ўзимга келмабман.

Волга бўйида, Калинин шаҳридаги госпиталда уч ярим ой ётдим. Сон суягим синиб кетган экан.

Шундай қилиб жанговар дўстим Алексей Сёмин мени ўлимдан қутқариб қолди.

(Давоми. Боши газетанинг ўтган сонида).

—12—

Соғайгач, кейинчалик 1-Белорус фронти деб аталган 1-Болтиқбўйи фронтига қайтдим. Бизнинг киногруппамиз бошлиғи энди Александр Иванович Медведкин эди. Биз уни ҳурмат билан «Саша амаки» деб атардик.

Фронт қўмондони Георгий Константинович Жуков кўринишдан кам гап, жаҳлдорга ўхшаб кўринса ҳам, яқиндан танишганда хушмуомала, майин киши экан. Ҳамиша илтимосларимизга қулоқ тутарди. Фақатгина жуда ҳам банд бўлса, суратга олишни қулай фурсатга кечиктириб туришни сўрарди.

Фронтда мен Иван Ефимович Петровни ҳам учратиб қолдим. Биз у билан 1941 йилнинг 23 июнида Самарқанддан Тошкентга бирга келганимизни эсладик. Берлингача ҳали йўл узоқ, аммо унинг босиб ўтилган қисми бизга ишонч бахш этарди...

...Мен илгари ҳеч қачон чекмагандим, фронтда ҳам чекишни ўрганмадим. Урушнинг биринчи кунидан бошлаб ичкилик ичмасликка ҳам ўзимга сўз бердим. Спиртни ҳам, тамакини ҳам ўртоқларимга берардим. Агар ўз сўзимни бузсам Ғалаба кунига етолмайман деб ўйлардим.

(Давоми бор).

● Тарихимиз ҳақида суҳбатлар

«САРМАСТ» РУСЬ ҲАҚИДАГИ УЙДИРМА

Бугунги суҳбатимизнинг мавзуи жамиятимизда ҳушёр турмуш тарзини қарор топтириш учун бошланган қатъий кураш мақсадидан келиб чиқиб белгиланди. Айни пайтда бизнинг ғоявий мухолифларимиз ҳушёрлик ғоясининг ўзига, унинг тарихий шарт-шароитларига бўҳтон қилишга зўр бериб уринмоқдалар.

Тарих фанлари доктори, профессор Виктор Иванович Бугановга сўз берамиз.

— Виктор Иванович, ғарблик авторлар, айниқса советологларнинг мақолаларида Русда ичкиликбозлик қадим замонлардаёқ таркиб топган анъана деган даъвони учратиш мумкин. Ҳақиқатда шундайми!

— Бундай даъволар тарихан мутлақо асоссиз. Бунинг устига татар-мўғуллар босқинига қадар, яъни XIII асрнинг биринчи чораги охиригача биронта қадимги рус ёдгорлигида алкоголь ҳаддан зиёд истеъмол қилиниши ҳақида нолишлар йўқгина эмас, ҳатто халқимиз ўртасидаги ичкиликбозликка ишора қилиб ўтилмаган. Руслар X асргача кайф қилувчи мусалласни умуман билишмаган, пиво пиширишган, брага ва квас, асал шароби тайёрлашган. Бу енгил ичимликлар байрам дастурхонларига қўйилган, базм-зиёфатларда ноз-неъмат сифатида тортиқ этилган. Гўё «русларда ичкиликбозлик анъанавий» эканлиги ҳақидаги афсона нимага асосланади?

Руснинг христиан динини қабул қилиши олдидан князь Владимир Святославович мусулмон элчиларини қандай қабул қилгани ҳақида черков тан олмайдиган диний ривоят кенг тарқалган. Элчилар уни Россиянинг давлат дини сифатида исломни қабул қилишга кўндирмоқчи бўлишган. Маълумки, ислом алкоголь истеъмол этишни ман этади. Алқисса, Владимир уларнинг динини рад этар экан, «Русларда дилкушо ичимликлар бор, уларни тарк этмоқ бизларга оғир» деганмиш. Мухолифларимиз Владимирнинг сўзларини гўё рус халқи ичкиликбозликсиз яшай олмаслигининг тарихий далили сифатида талқин қила бошладилар.

Россия ўрта асрга ҳушёр қадам қўйди. Фақат XV асрга келиб, Русь давлати территориясида жамоат ичкиликхонаси сифатида — корчма (қовоқхона)лар таркиб топди. Уларнинг эгалари ичкилик сотганликлари учун князга бож тўлар эдилар. Бу ўзига хос карвонсарой бўлиб, унда туни билан қўноқ бўлишар, таомлар буюришарди. Бироқ, қовоқхоналар йирик марказлар: Киев, Новгород, Псков ва Смоленскда бор эди. Қишлоқлар ва майда шаҳарларда, баъзан Русь давлатининг бутун бир регионларида улар бўлмаган. Тарихда Белозерск монастрининг асосчиси Кирилл Белозерскийнинг Можайск князи Андрей Дмитриевичга (Дмитрий Донскойнинг ўғли) йўллаган мактуби сақланиб қолган. У хатда князни ота мерос мулкида қовоқхона очмасликка даъват этган. Гап бутун бир князликдаги ягона қовоқхона ҳақида борган бўлса керак.

— Виктор Иванович, ўша пайтларда Ғарбий Европадаги аҳвол қандай эди!

— Ўрта асрларда Ғарбий Европада ўткир спиртли ичимликлар истеъмол этишнинг ялписига ўсганлиги кузатилган. XIII асрдаёқ Ғарбий европалик бизнинг аждодларимиздан фарқли ўлароқ арақни, аччиқ иблисни билмасдигина эмас, балки уни ичишга ружу қўйган эди. Хилма-хил ва арзон ўткир ичимликлар саройлардан чиқиб, майхоналар ва савдо дўконларига тантанавор юриш қилаётган эди. «Германияга ичкиликбозлик ўлати тегди», — дея хитоб қиларди черков реформатори Мартин Лютер. «Менинг қавмларим, дея нолирди у билан бир пайтда инглиз руҳонийси Уильям Кет, — ҳар якшанбада ўлгудек маст бўлишади».

Давлат маъмурлари қуруқ гап билан ноғора чалиб чарчашди. Таъқиқловчи ва чекловчи чоралар самарасизлигини тушунгач, ичганлик учун солиқ жорий этишди. Шу даврдан бошлаб ичкиликбозликдан айқириб келадиган даромадлар давлат хазинасига, эксплуататор синфларнинг тубсиз ҳамёнига жаранглаб туша бошлади.

— Виктор Иванович, маълумки, XV—XVI асрларда Россияда спирт ва арақ ишлаб чиқариш бошланган. Россиядаги ялпи ичкиликбозлик ҳақидаги афсонанинг шаклланиши шу ва кейинги юз йилликларга бориб тақалади. Сиз бу хусусда нималар дейишингиз мумкин!

— Россияда арақнинг пайдо бўлиши бир мунча кейинроқ, XVI асрда қайд этилган. Кўпчилик уни рус миллий ичимлиги деб янглишади. Бинобарин, Русга арақни Европа туҳфа этган. Бир ривоятга кўра савдогарлар уни Генуядан жанубий районларга олиб келишган, бошқасига кўра — арақ Германиядан кириб келган. Аввал уни фақат дори-вор восита сифатида истеъмол этишган, «ҳаёт суви», обизамзам, русча транскрипцияда — оковита-арақ айрим жойларда, ҳатто XIX асрда ҳам шундай деб аталган.

XVI аср ўрталарида Россияда давлатга қарашли ёки ижарага олинган спиртли ичимликларни сотиш жойи — майхоналар пайдо бўлди. Иван Грозний Қозонга юришидан қайтгач, дастлабки майхонани Замоскворечьеда қуришга фармойиш берди. Унда бундай фикр юриш пайтида пайдо бўлган эди. Майхоналарда кўпинча фақат ичимлик сотиларди. Бу ерга келганлар тезда маст бўлиб қолишарди. Эҳтимол шу даврда Русдаги ялпи ичкиликбозлик ҳақида афсона шаклана бошлаган. Унинг асосида хориждан келиб-кетганларнинг гувоҳликлари ётади.

Бугунги кунда бу ишонарсиз ва ўз кўзи билан кўрганларнинг айрим жузъий кузатишлари эмас, балки Ғарбда Ватанимиз тарихи бўйича советларга қарши, русларга қарши тадқиқотларнинг илмийлигига даъво қилаётганлар улардан виждони қийналмай ҳозиру-нозирлик билан фойдаланаётганлиги лол қолдиради. Мана улардан бири, номи ҳам жимжимадор — «Икона ва болта». Ушбу китоб автори инглиз олими Ж. Биллингтон даъво қиладики, Московияда кўп тарқалган иллат алкоголизм (?!) эди. Ҳолбуки, бу маълумотни фақат текширишгина эмас, балки ўша даврда Ғарбий Европадаги аҳвол билан таққосламоқ лозим эди. Уларнинг айримлари ҳақида гапириб ўтдим, энди шуни қўшимча қилмоқчиманки, арақ Россияда қиммат эди, Европадагидан анча қиммат эди. Бу унинг аҳолининг камбағал қатлами томонидан ялпи истеъмол этилишини тўхтатиб турарди.

— Бироқ, кейинчалик Россияда арақнинг истеъмол этилиши кўпайди. Сизнинг фикрингизча, бу нима билан боғлиқ бўлган!

— Тўғри, асрлар ўтган сайин Россияда, мавруди келганда айтиб ўтиш керак, бошқа мамлакатларда ҳам спиртли ичимликни истеъмол этиш кўпая борди. Агар умумий миқдор айрим чекка губернияларда сотилиши ҳисобига ошган бўлса, аксинча аҳоли жон бошига таққослаганда Россия Европанинг бошқа мамлакатларига нисбатан пастроқ, охирги ўринлардан бирини эгалларди. Мана қизиқарли фактлар. XIX аср охирида мамлакатимиз спиртли ичимлик истеъмол этиш бўйича Франция, Швеция, Дания, Голландия, Германия ва бошқаларни анча олдинга ўтказиб юборган бўлиб, тўққизинчи ўринда эди.

Ўша даврнинг энг таниқли мутахассисларидан бири Н. О. Осипов ёзган эдики, «Россияни алкоголь миқдори бўйича Европанинг энг кам ичиладиган мамлакатлари қаторига қўшиш мумкин эди». Рус деҳқони бир йилда бир неча ўн кун — бутхона байрамлари, пасха, масленица байрамларида, тўйларда ва бозорларда ичиш имкониятига эга эди. Бошқа пайтда у қаттиқ иқлим шароитимизда ризқ-рўзини етиштириш учун оғир меҳнат қиларди. Деҳқон меҳнати кундалик на икки, на уч рюмкани тақозо этмасди. Агар европалик 365 кунда рюмкалаб бир челакдан кўпроқ спирт ичган бўлса, бизда бир йиллик салкам бир челакни рус мужиги 20—30 марта ичишда бўшата олган, шу боисдан у ичганида ҳамиша маст бўлган. Н. Некрасов мужик ҳақида ёзиб, «У ўлгунча ишлайди, чала ўлгунча ичади...» деб ёзганида ичкиликбозликни асло назарда тутмаган. Рус шоири деҳқонни алжитиб қўювчи арақ ичишга ундовчи крепостнойлик системасини фош қилган эди.

Бугунги кунда Ғарбда «азалий рус ичкиликбозлиги» ҳақида гапиришганида бу ҳодисанинг революцияга қадар бўлган Россиядаги социал илдизлари ҳақида сўз юритилмайди. Бу ҳар гал жамиятимизда ҳушёр турмуш тарзини қарор топтириш учун бугунги куч-ғайратимизни шубҳа остига қўйишда бир баҳона холос. Ишончлироқ бўлиши учун кўпинча бизнинг Ватанимизга ҳақорат ёғдиришда биронта имкониятни қўлдан чиқармасликда ном чиқарган Абрам Терц каби қувғиндилардан фойдаланишмоқда. У ўзининг ибораси билан айтганда «рус халқининг ичкиликбозлиги ғояси»ни «фалсафий» изоҳламоқчи бўлади. Терц «Нью Ландон» журналининг саҳифаларида «қашшоқликдан ичган...» «рус мужигининг араққа таъзим қилиши» ҳақида чалкашлик ва пойма-пой сўзлар билан жар солди. Тарих эса бунинг аксидан далолат беради. Россияда крепостнойлик ҳуқуқи бекор қилингандан кейин деҳқонлар озодликка чиқишди, мамлакатда алкоголь истеъмоли камайди.

— Виктор Иванович, давлатнинг сиёсати қандай эди, ичкиликбозликка қарши чоралар кўрилганмиди!

— XVI аср бошида Иван III майхоналарни беркитди, унинг ўғли — Василий III фақат ўз хизматкорлари ва хориждан келганлар ичишига рухсат берди. Улар учун Замоскворечьеда слобода қурди. Алексей Михайлович подшолиги даврида XVII асрдан бошлаб, қовоқхоналарда арақ сотишни чеклашди, лекин даромаднинг пасайиб кетганлиги ҳамма нарсани яна ўз изига қайтаришга мажбур этди. XVIII асрнинг биринчи чорагида хазина арақдан 1 миллион сўмдан зиёд. 1800 йилда — 12,6 миллион, XI аср охирида эса — 300 миллион сўм даромад олди! Тўғри, пулнинг қадри икки юз йиллик мобайнида жуда пасайиб кетди. Бироқ, мамлакатда алкоголь истеъмол қилишнинг тезкорлик билан ўсгани яққол кўзга ташланади. Мулкдорлар синфи тилла ёмғири тўхтаб қолмаслиги учун ҳамма ишни қиларди. 1894 йилда ичкилик реформаси қабул қилинди ва арақ савдоси давлат қўлига ўтди. Подшо мамлакатнинг бош қовоқхоначиси бўлиб қолди.

Ўз обрўсини тўккан қовоқхона номининг аввал шармандаларча ичимликхона, кейин казна вино дўкончаси этиб ўзгартирилиши, 1914 йилдан бошлаб ичмаслик қонунининг қабул қилиниши — алкоголь истеъмолини чеклаш бўйича тадбирлар — кўр-кўрона тутилган йўллар эди. Мамлакатда ичкиликбозликнинг ўсиб бораётганлиги муаммоси биринчи навбатда социал ўзгартишлар қилинишини талаб этарди.

Кўплаб тарихий далилларга кўра, мамлакатда ичкиликбозликка қарши стихияли норозиликлар ҳеч қачон тўхтамаган. Бунга жуда кўплаб мисоллар келтириш мумкин. Ичимликхоналар ёпилишини талаб этган қишлоқ йиғинлари, майхоналарга уюштирилган погромлар, ичкилик ичилмайдиган губерниялар бўлганлиги, ҳушёрлик учун оммавий ҳаракатлар бунга мисол бўла олади. Революция бу стихияли интилишларга юксак маъно берди, янги дунё бинокори ҳушёрликни ўзига иттифоқчи қилиб олди. 20 ва 30-йилларда социализм қураётган бизнинг ёш жамиятимиз ўтмишдан қолган сарқитларни, шу жумладан ичкиликбозликни ҳам муваффақиятли сиқиб чиқара бошлади. Янги байрамлар ва маросимлар, янги ҳушёр турмуш қарор топа бошлади. Ўша йилларда Советлар мамлакати дунёда энг ҳушёр мамлакат эди. Даҳшатли уруш ва урушдан кейинги йиллардаги қийинчиликлар, ҳар бир оила бошига тушган қайғули кунлар — буларнинг ҳаммаси жамиятнинг ҳушёрлик даражасига қандайдир таъсир кўрсатди. Бироқ, ичкиликбозликка қарши кураш давлатнинг доимий сиёсати бўлиб келди. Ҳозирги кунларда ичкиликбозлик ва алкоголизмни бартараф этиш юзасидан амалга оширилаётган тадбирлар комплекслилиги, қатъий таъқиқлашлар кенг кўламдаги маданий-оқартув ва тарбия ишларининг уйғунлаштирилганлиги билан ажралиб туради. Бу тадбирлар барча совет кишилари томонидан қизғин қўллаб-қувватланди, зеро у халқимизнинг ҳушёр турмуш тарзи учун бўлган интилишининг мантиқий ифодаси бўлди.

Суҳбатни А. СЕРЁГИН олиб борди.
(«Советская Россия» газетасидан).

«ДЎСТЛИК» МАТЧИ — ТОШКЕНТ — ОЛМАОТА

Тошкент — Олмаота шахмат матчи

▲ Сиртқи «Дўстлик» шахмат матчида 1:0 ҳисобида тошкентликлар олдинда боришмоқда.

▲ Оқшомхонлар оқ доналарни сураётган иккинчи тахтада вазият кескинлашди. Ҳар бир юриш учрашув тақдирини ҳал қилиши мумкин.

Ўтган чоршанба куни, яъни 24 июлда газетада «Тошкент оқшоми» — «Вечерний Ташкент» ва «Вечерняя Алма-Ата» газетхонлари ўртасидаги сиртқи шахмат матчининг иккинчи тахтасида олмаоталикларнинг жавоб юриши эълон қилинган эди. Улар c5 катагида турган фарзинни d4 катагига юришган эди. Шундан кейин оқ доналарда ўйнаётган тошкентлик шахмат мухлислари навбатдаги 37-юришни эълон қилишлари лозим эди.

Ўйлаш учун ажратилган бир ҳафта муддат ўтди. Навбатдаги юриш ҳақида фикр ва мулоҳазалар битилган кўплаб хатлар олдик. Бу сафар ҳам газетхонларнинг фикри турлича бўлди. Баъзилар a6 катагидаги фарзинни b7 катагига юришни таклиф этишди, айримлар эса фарзинни c8 катагига юриб шоҳ эълон қилиш лозимлигини айтишди. Сергели районидаги шахмат клубининг аъзолари, савдо ходими Ш. Ёқубов, 7-синф ўқувчиси К. Кирясов, Тошкент Давлат педагогика институтининг абитуриенти А. Иброҳимов, Тошкент политехника институти ўқитувчиси Д. Шокиров ва яна бир қанча мухлислар эса фарзин билан қораларнинг a5 катагида турган пиёдасини уриб, шоҳ эълон қилишни тавсия қилдилар. Шу юриш «Камалак» шахмат клуби томонидан тўғри деб тасдиқланди ва олмаоталик шахмат мухлисларига маълум қилинди.

Шундай қилиб бу партияда юриш навбати олмаоталикларга келди. Ҳурматли газетхонлар, сизлар эса сиртқи шахмат матчи қандай бораётганлиги ҳақидаги фикр ва мулоҳазаларингизни ёзиб юборинг.

Бизнинг адресимиз: 700047, Тошкент шаҳри, ГСП, Ленинград кўчаси, 32, «Тошкент оқшоми» («Дўстлик матчи»)га. Ўз фикр ва мулоҳазаларингизни 33-08-74, 32-55-32 телефонлари орқали ҳам хабар қилишингиз мумкин.

● «ЎЗБЕКФИЛЬМ»ДА СУРАТГА ОЛИНМОҚДА

«Кобрадан қўрқмангиз»

Шу кунларда «Ўзбекфильм» киностудиясида ишланаётган янги телевизион фильм шундай деб номланади. Фильм кинорежиссёр Ғиёс Шермуҳамедов етакчилигида яратилмоқда. Бу кино ижодкор томошабинларларга «Ташвишли балоғат ёшида», «Умид», «Уч қур тулпор изидан», «Оқ олтин қадри», «Яккама-якка» сингари картиналар орқали яхши таниш.

...Ёш гидроинженер Баҳром Халилов институтни битиргач бироз шаҳарда ишлаб, кейин қадрдон қишлоғига қайтади. У ўзи чизган сув омбори қурилиши лойиҳасини ўзи билан олиб келади. Баҳромнинг лойиҳасига кўра қишлоқ аҳолиси ҳам яшаб турган жойларидан кўчирилиши керак. Улар учун бу ердан унча олис бўлмаган жойда янги типдаги посёлка қад кўтариши лозим. Бироқ ҳамқишлоқларидан биронтаси ҳам унинг таклифига рози бўлмайди. Бутун қишлоқ аҳли, ҳатто онаси, акаси ҳам унга қарши чиқади.

—Янги фильмимиз қаҳрамонлари она-ерни севувчи, фан янгиликларини ҳаётга татбиқ қилишни орзу қилувчи инсонлардир. Картинамизда жамиятимиз, турмушимизга ёт бўлган, аммо кундалик ҳаётимизда учраб турадиган эскилик сарқитларининг туб илдизларини очиб ташлашга интиляпмиз, —деб ҳикоя қилади режиссёр Ғиёс Шермуҳамедов.

Баҳром эскилик сарқитларига қарши кескин кураш олиб боради. Бу курашда у нафақат ғалаба қозонади, балки маслакдош, ҳамфикр янги дўстлар орттиради.

Таниқли ёзувчи Евгений Березиковнинг шу номли қиссаси картинага асос бўлган. Сценарий кинодраматург Дмитрий Василиу қаламига мансуб.

Фильмдаги бош ролларни Л. Муродов, Т. Шокирова, Б. Йўлдошев, Ў. Алихўжаев, Ш. Эргашев сингари актёрлар ижро этишмоқда. Айни пайтда картина Сурхондарё областидаги Тўпалон сув омбори қурилишида суратга олиняпти.

А. ЕТМИШБОЕВ.

СУРАТДА: «Кобрадан қўрқмангиз» фильмидан кадр.
Л. Глауберзон фотоси.

Редактор
Ш.О.УБАЙДУЛЛАЕВ

В. И. ЛЕНИН НОМЛИ СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИДА
2, 3, 4 АВГУСТ СОАТ 20.00 ДА
Тошкент область Ленин комсомоли мукофотининг лауреати
БУТУНИТТИФОҚ ПРОФЕССИОНАЛ БАДИИЙ КОЛЛЕКТИВЛАР КЎРИК-КОНКУРСИ ВА ЎЗБЕКИСТОН ЛЕНИН КОМСОМОЛИ МУКОФОТИНИНГ ЛАУРЕАТИ
ЎЗБЕК АШУЛА ВА РАҚС «ШОДЛИК» АНСАМБЛИНИНГ

КОНЦЕРТИ

ҚАТНАШАДИЛАР:

Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артист ва Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати
ҒУЛОМЖОН ЁҚУБОВ
Ўзбекистон ССР халқ артисти ва Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати
ҚИЗЛАРХОН ДЎСТМУҲАМЕДОВА
Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист ва Қорақалпоғистон АССР халқ артисти
ГУЛШОД ОТАБОЕВА
НАРЗИДДИН ШЕРМАТОВ
Бадиий сўз устаси
ҲАСАН ЙЎЛДОШЕВ
Солистлар БАХТИЁР ХОЛХЎЖАЕВ, ҲОТАМ ҲОЖИЕВ, САЛОҲИДДИН МУҲИДДИНОВ.
ЎЗБЕК ХАЛҚ ЧОЛҒУ АСБОБЛАРИ АНСАМБЛИ
«ШОДЛИК» ансамблининг бадиий раҳбари ва бош балетмейстери — Ўзбекистон ССР да хизмат кўрсатган артист ва Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофотининг лауреати ҚОДИР МЎМИНОВ.
Музика раҳбари — ИСМАТУЛЛА РАҲМАТУЛЛАЕВ.
Программани ЎТКИР СИДДИҚОВ олиб боради.
БИЛЕТЛАР СССР ХАЛҚЛАРИ ДЎСТЛИГИ САРОЙИ КАССАЛАРИДА ҲАР КУНИ СОАТ 14.00 ДАН СОТИЛАДИ.

В. П. Чкалов номли Тошкент авиация ишлаб чиқариш бирлашмаси ва Тошкент экскаватор заводига қарашли

17-ЎРТА ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1985-86 йил учун

ҚУЙИДАГИ ИХТИСОСЛАР БЎЙИЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ПРОГРАММАЛИ БОШҚАРИЛАДИГАН СТАНОКЛАРДА ИШЛОВЧИ ТОКАРЛАР, УЧИШ АППАРАТЛАРИНИНГ ЙИҒУВЧИ-СЛЕСАРИ, МЕХАНИКА-ЙИҒУВ ИШЛАРИ СЛЕСАРИ, САНОАТ УСКУНАЛАРИ РЕМОНТИ БЎЙИЧА СЛЕСАРЬ, ДИПЛОМЛИ ГАЗ-ЭЛЕКТР ПАЙВАНДЛОВЧИ, ТЕХНИК НАЗОРАТ БЎЛИМИ КОНТРОЛЕРИ, ЭЛЕКТР УСКУНАЛАРИНИ РЕМОНТ ҚИЛИШ ВА УЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ БЎЙИЧА ЭЛЕКТРОМОНТЕР, ЭЛЕКТР КЎПРИКЛИ КРАН МАШИНИСТИ. 15 ёшдан ошганлар қабул қилинади.
Ўқиш муддати — 3 йил;

МЕТАЛЛАР БЎЙИЧА ТОКАРЬ, САНОАТ УСКУНАЛАРИ РЕМОНТИ БЎЙИЧА СЛЕСАРЬ, МЕХАНИКА-ЙИҒУВ ИШЛАРИ СЛЕСАРИ, ЭЛЕКТР КЎПРИКЛИ КРАН МАШИНИСТИ, ЭЛЕКТР ПАЙВАНДЛОВЧИ, ТЕХНИК НАЗОРАТ БЎЛИМИ КОНТРОЛЕРИ (бу касбга асосан қизлар қабул қилинади). **17 ёшдан ошганлар қабул қилинади. Ўқиш муддати — бир йил;**

МАШИНАДА ҚОЛИПЛАШ ҚОЛИПЛОВЧИСИ. **17 ёшдан ошганлар қабул қилинади. Ўқиш муддати —10 ой.**
100 сўм стипендия берилади.

ЎҚИШГА 8-10 СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИ ЙИГИТ ВА ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Билим юртига 8 синф ҳажмида маълумот билан қабул қилинганлар 3 маҳал иссиқ овқат, кўчалик ва иш кийими, ишлаб чиқариш практикасини ўташ даврида иш ҳақининг 50 проценти билан таъминланади. **Ўқиш муддати иш стажига киради.**

Бир йил муддатли ўқишга қабул қилинганлар 65 сўм миқдорида стипендия ҳамда ишлаб чиқариш практикаси даврида иш ҳақининг 50 процентини оладилар.

Билим юртида техника ижодкорлиги, радиоҳаваскорлик, фото, бадиий ҳаваскорлик тўгараклари, ўзбек халқ чолғу асбоблари ансамбли, вокал-чолғу ансамбли фаолият кўрсатади. Секциялар ишлаб турибди. Ёзги таътил пайтида ўқувчилар «Чимган» лагерига ва Ватанимизнинг қаҳрамон-шаҳарлари бўйлаб бошқа туристик саёҳатларга чиқадилар.

Билим юрти битирувчилари институт ва техникумларга киришда имтиёзлардан фойдаланадилар.

Ўқишга кирувчилар қуйидаги ҳужжатларни тақдим этишлари лозим: директор номига ариза, таржимаи ҳоли, туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома ёки паспорт, маълумоти тўғрисидаги гувоҳнома ёки аттестат, турар жойидан справка, медицина справкаси (286-форма), 6 дона фотосурат (3х4 см.).

МАШҒУЛОТЛАР 1 СЕНТЯБРДАН БОШЛАНАДИ.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Т. Содиқов кўчаси, 6-уй (4, 5-троллейбусларнинг «Экскаватор заводи» бекати; 3, 22, 23, 29-трамвайларнинг «Старт» стадиони» бекати). Телефон 35-61-30.

КИРОВ РАЙОН ОШХОНАЛАР ТРЕСТИ
7-ОШХОНАГА ҚАРАШЛИ
«ЛЕБЕДЬ» КАФЕСИ ҚОШИДАГИ
МАКТАБ-ОШХОНАГА
1985-86 ўқув йили учун

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

МАКТАБ-ОШХОНА КИРОВ РАЙОНИДАГИ ОШХОНАЛАР ВА КАФЕЛАРДА ИШЛАШ УЧУН 3-РАЗРЯДЛИ МАЛАКАЛИ ОШПАЗЛАРНИ ТАЙЁРЛАЙДИ.

Ўқиш муддати —11 ой.

МАКТАБ-ОШХОНАГА 8-10-СИНФ ҲАЖМИДА МАЪЛУМОТЛИ ҚИЗЛАР ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИ.

Мактаб-ошхона замонавий уч қаватли бинода жойлашган бўлиб, энг янги иситиш ва совутиш ускуналари ҳамда таълимнинг технологик воситалари билан жиҳозланган.

МАКТАБ-ОШХОНАДА ИШЧИ-ЁШЛАР МАКТАБИ МАВЖУД.

Ўқувчиларга ҳар ойда 54 сўмдан 63 сўмгача стипендия, махсус кийим берилади.

МАКТАБ-ОШХОНАНИ БИТИРГАНЛАРГА 3-РАЗРЯДЛИ ОШПАЗ МАЛАКАСИНИ ЭГАЛЛАГАНЛИГИ ТЎҒРИСИДА ГУВОҲНОМА БЕРИЛАДИ.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳри, Киров райони, Тимирязев кўчаси, 28-уй (3, 22, 23, 29-трамвайлар, 19, 47, 89-автобусларнинг «Тимирязев кўчаси» бекати).

Сизнинг қувноқ ҳамроҳингиз

«СПУТНИК —404» КАССЕТАЛИ, ИККИ ЙЎЛКАЛИ МАГНИТОФОН СИЗНИНГ САЁҲАТИНГИЗДА, САФАРИНГИЗДА, ЧОРБОҒДАГИ ДАМ ОЛИШИНГИЗДА МУНОСИБ ҲАМРОҲИНГИЗ БЎЛАДИ.

Бу магнитофон йўлда сизга оғирлик қилмайди, чунки у мамлакатимизда тайёрланган магнитофонларнинг энг енгилидир. Оғирлиги — 2 килограмм, размери — 165х255х80 мм.
Ленталар айланиш тезлиги — 4,76 ва 2,38 см/секунд.
Магнитофонга акустика системали ташқи усилитель улаш мумкин.
Магнитофон баҳоси — 165 сўм.

Бу магнитофонни қуйидаги адресда жойлашган «Космос» магазинидан сотиб олиш мумкин: Тошкент шаҳри, Халқлар дўстлиги проспекти, 2-уй (метронинг «Ҳамза» станцияси). Магазин соат 11.00 дан 22.00 гача ишлайди, соат 15.00 дан 16.00 гача танаффус. Душанба дам олиш куни.
78-06-70 телефонидан маълумотлар олинади.

«ТАШКУЛЬТТОРГ».

Ҳозирда ўқувчи—келгусида астроном, олим, рассомдир

ҲОЗИРГИ ПАЙТДА МАКТАБЛАРДА ТАЪЛИМ ОЛАЁТГАН ЎҚУВЧИЛАР, ҚЕЛГУСИДА АЖОЙИБ ОЛИМЛАР, САНЪАТКОРЛАР, АГРОНОМЛАР БЎЛИБ ЕТИШАДИЛАР.

1-СИНФ ЎҚУВЧИСИ БЎЛСИН ЁКИ БИТИРУВЧИСИ — ЯНГИ ЎҚУВ ЙИЛИДА АЛБАТТА УНГА ЖУДА КЎП НАРСА КЕРАК: дафтарлар ва алифбелар, чизмачилик папкалари ва рангли қоғозлар туркуми, расм ва чизмачилик альбомлари, рақамли кассалар, портфеллар, ранецлар, чизғичлар, транспортёрлар, учбурчакли чизғичлар, сиёҳлар, тушлар, елимлар, мўйқалам бўёқлари, пластилин, қаламлар, саноқ чўплари, микрокалькуляторлар, пеналлар, авторучкалар, фломастерлар... Сиз буларнинг ҳаммасини

БОШ УНИВЕРСАЛ МАГАЗИННИНГ

«ШКОЛЬНИК» МАКТАБ—БОЗОРИДАН СОТИБ ОЛАСИЗ

ГУМ (телефон 42-27-39).

Сафарда қўл келади

ҚИЧИК ҲАЖМЛИ «ШИЛЯЛИС—405Д» ТЕЛЕВИЗОРИ ЙЎЛДА, ПЛЯЖДА, ЧОДИРДАКЎРСАТУВЛАРНИ ТОМОША ҚИЛИШДА ҚЎЛ КЕЛАДИ.

Оғирлиги 4,8 кг. Бу телевизор фақат электр манбадан эмас, балки мустақил ҳолда ҳам қувват олиб ишлай беради. Тасвири аниқ ва равшандир.

**БУ ТЕЛЕВИЗОРНИ
«КОСМОС» МАГАЗИНИДАН
СОТИБ ОЛИШ МУМКИН.**

Адрес: Тошкент шаҳри, Халқлар дўстлиги проспекти, 2-уй; (метронинг «Ҳамза» станцияси).

Магазин соат 11.00 дан 20.00 гача ишлайди, соат 15.00 дан 16.00 гача танаффус. Душанба— дам олиш куни.

«ТАШКУЛЬТТОРГ» (телефон 78-06-70).

ЯНГИ ВА ҚУЛАЙ ПОЙАФЗАЛЛАР

ТОШКЕНТДАГИ ПОЙАФЗАЛ ИШЛАБ ЧИҚАРИШ БИРЛАШМАСИНИНГ ЯНГИ МОДЕЛЛАРИ
енгил, қулай ва модалидир
ТАГЛИГИ ПИШИҚ ПОЛИУРЕТАНЛИ «ҚАЙИҚЧА» ШАКЛИДАГИ ТУФЛИЛАР АЁЛЛАРГА МАНЗУР БЎЛАДИ.
Баҳоси — 36 сўм.

Модельерлар эркакларга енгил, манзара чокли тикилган баҳоси 37 сўмли сандалетларни тавсия қилмоқдалар.
Бошлиғи тўқимачилик материалларидан тикилган полуботинкалар болаларга албатта манзур бўлади. Баҳоси — 4 сўм 50 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ЕНГИЛ САНОАТ МИНИСТРЛИГИНИНГ МАРКАЗИЙ ЛОЙИҲА КОНСТРУКТОРЛИК ТЕХНОЛОГИЯ БЮРОСИ (телефон 41-54-21).

«СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» Бутуниттифоқ бирлашмасининг Ўзбекистон реклама агентлиги (телефон 45-37-27)

театр

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА— 1/VIII да **Бой ила хизматчи**, 2/VIII да **Ўғрини қароқчи урди.**

кино

31 ИЮЛДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«КЕЛИНЛАР ҚЎЗҒОЛОНИ» (ўзбек тилида) — **Санъат саройи** (катта зал, 17, 20.00, телефон 44-21-44). **С. Раҳимов номли** (жуфт соатларда, телефон 48-46-71).

«КЕЛИНЛАР ҚЎЗҒОЛОНИ», «ВОДИЛЛИК КЕЛИН» (ўзбек тилида) — **Восток** (17, 20.00 телефон 91-14-61).

«СУЮНЧИ» (ўзбек тилида) — **Санъат саройи** (кичик зал, (16, 19.00).

«ВЕРДИКТ» — **Чайка** (16, 18.45, 20.45, телефон 77-06-20) **Фестиваль** (21.50, телефон 32-78-02).

«ВИЙ» — **Ватан** (тоқ соатларда).

«КАМОННИНГ ҚОРА ЎҚИ» — **Москва** (тоқ соатларда, телефон 33-05-01), **Тошкент Советининг 50 йиллиги номли** (жуфт соатларда, телефон 78-47-25), **ВЛКСМ 30 йиллиги номли** (жуфт соатларда, телефон 33-44-52), **Нукус** (тоқ соатларда, телефон 46-70-69).

«БИР ТЎҚНАШУВНИНГ ИККИ ТАХМИНИ» — **Тинчлик** (тоқ соатларда, телефон 58-36-06).

«ҚОНУНИЙ НИКОҲ» — **Хива** (21.50).

«ҲАЁТ ШУНДАЙИН ҚИСҚА-КИ...» — **Дружба** (жуфт соатларда, телефон 66-15-75).

1 АВГУСТДА

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«КЕЛИНЛАР ҚЎЗҒОЛОНИ» (ўзбек тилида) — **Санъат саройи** (катта зал, 11, 14, 17, 20.00; телефон 44-21-44), **Восток** (11, 14, 17, 20.00; телефон 91-14-61).

«СУЮНЧИ» (ўзбек тилида) — **Санъат саройи** (кичик зал, 10, 13, 16, 19.00; телефонлар 44-21-34, 44-21-74).

«ВЕРДИКТ» — **Чайка** (11, 13.30, 16, 18.30, 20.45; телефон 77-06-20), **Фестиваль** (21.50, телефон 32-78-02), **ВЛКСМ 30 йиллиги** (11, 14, 17, 20.00; телефон 33-44-52).

«ВИЙ» — **Москва** (тоқ соатларда, телефон 33-05-01)

«БУКРИ» — **Ватан** (тоқ соатларда).

«КАМОННИНГ ҚОРА ЎҚИ» — **Хива (21.50), Тошкент Советининг 50 йиллиги номли** (жуфт ва тоқ соатларда, телефон 78-47-25) **Дружба** (жуфт ва тоқ соатларда, телефон 66-15-75), **Тинчлик** (тоқ соатларда, телефон 58-36-06).

«БИР ТЎҚНАШУВНИНГ ИККИ ТАХМИНИ» — **Нукус** (тоқ соатларда), телефон 46-70-69).

«ВОДИЛЛИК КЕЛИН» (ўзбек тилида)— **Қозоғистон** (11, 12, 14, 15, 17, 18, 18, 20, 21.00; телефон 35-24-92).

«СПАРТАК» — **Лисунов номли** (11, 14, 17, 20.00; телефон 96-34-02).

«КЎРИНМАС ОДАМ» — **Искра** (жуфт соатларда, телефон 39-14-59), **Тинчлик** (тоқ соатларда, телефон 58-36-06),

---

КИТОБСЕВАРЛАР ДИҚҚАТИГА!
«ТАШКНИГА»
ШАҲАР КИТОБ САВДОСИ ИДОРАСИ
қуйидаги нашриётларнинг 1986 йилда чоп этиладиган нашрлар тематик планларининг олинганлигини
МАЪЛУМ ҚИЛАДИ
«ПЛАКАТ», «МИСЛЬ», «МИР» ВА «РАДУГА» (хорижий халқлар тилларидаги китоблар), «МЕТАЛЛУРГИЯ», «ФАН», ЛЕНИНГРАД УНИВЕРСИТЕТИ НАШРИЁТИ, «НАУКА» (Шарқ адабиётлари бош редакцияси), «МОЛОДАЯ ГВАРДИЯ», «СОВРЕМЕННИК», «ЁШ ГВАРДИЯ», «НАУКА» (1985 йилнинг IV кварталида нашр этиладиган адабиётлар плани).

Сиз ўзингизни қизиқтирган китобларга шаҳарнинг исталган китоб магазинида олдиндан буюртма беришингиз мумкин.

БУЮРТМА БЕРГАН НАШРЛАРИНГИЗ ОЛИНГАНИ ҲАҚИДА СИЗГА ПОЧТА ОРҚАЛИ ХАБАР ҚИЛИНАДИ.

Медицина саноатининг Бутуниттифоқ химиявий технология илмий-тадқиқот институти коллективи тажриба заводининг цех бошлиғи ўринбосари, химия фанлари кандидати Р. М. Миржўраевга онаси
Мукамбар Мирпўлатовна МИРПУЛАТОВАнинг
вафот этганлиги муносабати билан таъзия изҳор қилади.

ТВ

ЧОРШАНБА

31 ИЮЛЬ

● МТ I

18.50 Болалар ижодиёти байрами.
19.15 «Дунё воқеалари».
19.30 Фестиваль шарҳи.
21.30 «Время».
22.00 Футбол бўйича СССР чемпионати. «Торпедо» (Москва) — «Динамо» (Киев). Танаффус пайтида (22.45) — «Дунё воқеалари».
23.45 Фестиваль кундалиги.

● МТ I

18.30 Янгиликлар.
18.45 «Ҳамдўстлик». Тележурнал.
19.15 «Арфа янграйди». Фильм-концерт.
19.25 «Қувноқ карусель». Мультфильм.
19.35 СССР Давлат академик Большой театрининг духовой оркестри чалади.
20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». «Кузька учун уй». Мультфильм.
20.45 «Ромэн» триоси иштирокида музикали кўрсатув.
21.15 «Эртанги кун «инженерлари». Илмий-оммабоп фильм.
21.30 «Время».
22.00 «Севги формуласи». Телевизион бадиий фильм.

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.15 «Булоқ бошидаги ҳодиса», «Дўстлар». Қўғирчоқ фильмлар.
18.40 Ўсмирлар учун. «Тенгдош» (рус.).
19.10 «Халқ қалби». Фильм-концерт («Ўзкинохроника»).
19.30 «Ахборот» (рус.).
19.45 «Бизнинг иқтисодий шарҳ».
20.30 «Ахборот».
20.50 Ўзбек куйларидан концерт.
21.30 Москва. «Время».
22.00 «Мустаҳкам озуқа базаси учун».
22.20 «Нотаниш ворис». Бадиий фильм.
23.45 Кўрсатувлар программаси.

● ЎзТВ II

17.55 Кўрсатувлар программаси.
18.00 «Абитуриент-85». Биология.
18.25 «Ҳамма нарса лаҳзада ҳал этилади». Бадиий фильм (рус.).
20.00 Тошкент янгиликлари.
20.20 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Бурчга садоқат...»
20.50 «Ўзбекистон». Телевизион киножурнал.
21.00 «Китоб дўстлари» (рус.).

ПАЙШАНБА

1 АВГУСТ

● МТ I

9.00 «Время».
9.40 Ҳужжатли фильмлар: «Порошокли металлургия», «Кашфиёт».
10.00 РСФСРда хизмат кўрсатган артист Е. Шаврина рус халқ қўшиқларини куйлайди.
10.25 «Саёҳатчилар клуби».
11.25 «И. Штраус оламида». ГДРдан олиб кўрсатилади.
12.05 Молдавия ССР Давлат академик «Жок» рақс ансамблининг концерти.
12.45 Янгиликлар.
15.00 Янгиликлар.
15.20 Ҳужжатли фильмлар: «Музей портрети», «Кўклам келяпти», «Окадаги Пушчино».
16.15 «Карпатларда байрам». Фильм-концерт премьераси.
16.50 «Рус тили».
17.20 Тасвирий санъат. «XX аср бошларида рус санъати». Е. Честняков.

* * *

18.15 Икки марта Қизил Байроқли А. В. Александров номли Совет Армияси академик ашула ва рақс ансамблининг концерти.
18.45 «Фан ва турмуш».
19.15 «Дунё воқеалари».
19.30 Мультфильмлар: «Сеними, шошмай тур!» 1 ва 2-сонлари.
19.55 «Оилавий хроникадан икки боб». Бадиий фильм премьераси.
21.30 «Время».
22.05 Фестиваль шарҳи.
00.05 «Дунё воқеалари».
00.20 Фестиваль кундалиги.

● МТ II

9.00 Эрталабки гимнастика.
9.15 «Деҳқон ўйлари». Ҳужжатли фильм.
9.35 «Ералаш» болалар ҳажвий киножурнали саҳифаларида.
10.15 Испан тили.
10.45 Фестиваль шарҳи.
12.45 «Онамларнинг мактаби».
13.15 «Икки капитан». Телевизион бадиий фильм. 4-серия.
14.30 «Биз тинчлик орзусида яшаймиз».
15.05 «Шахмат мактаби». «Шахмат тарихидан». 2-кўрсатув.
15.35 «Кўҳна Арбат эртаклари». Бадиий фильм, субтитр билан.
17.20 Янгиликлар.

* * *

18.30 Янгиликлар.
18.50 «Музикали киоск».
19.20 «Қувноқ йигитлар». Ёшлар кўрсатуви.
20.30 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». «Мақтанчоқ қуёнча». Мультфильм.
20.45 Ритмик гимнастика.
21.30 «Время».
22.05 «Очиқ ҳаводаги эркаклар ўйинлари». Бадиий фильм.
23.10 Париж —Франция —Транзит ансамблининг концерти (Спейс).

● ЎзТВ I

7.25 Кўрсатувлар программаси.
7.30 Ритмик гимнастика.
7.50 «Сизни рақсга таклиф этаман». Фильм-концерт.
8.20 Врач маслаҳати.
8.30 «Ахборот».
8.50 «Трасса». Ҳужжатли фильм («Ўзбектелефильм»).
9.10 «Меҳрибонлик». Бадиий фильм («Ўзбекфильм»).

* * *

18.00 Янгиликлар.
18.10 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Ёшларнинг меҳнат дастхати».
18.50 «Мовий филча». Мультфильм.
19.00 «Ташаббус, маҳорат, самарадорлик» (рус.).
19.30 «Ахборот» (рус.).
19.45 «Бугун оламда нима гап?» Халқаро аҳвол кундалиги.
20.00 «СССР Давлат мукофотига номзодлар». Рассом Муҳиддин Раҳимов.
20.30 «Ахборот».
20.50 Насиба Абдуллаева куйлайди.
21.30 Москва. «Время».
22.05 «Пахтакорларнинг шу кунги муҳим вазифалари».
22.25 «Эртага — премьера». Кинокўрсатув.
23.35 Кўрсатувлар программаси.

● ЎзТВ II

9.00 — 17.25 МТ II
18.15 Кўрсатувлар программаси.
18.20 «Театр усталари билан учрашув». СССР халқ артисти С. В. Гиацинтова туғилган куннинг 90 йиллигига (рус.).
19.10 «Қизиқарли математика».
19.40 Реклама.
19.50 Тошкент янгиликлари.
20.10 «Романтика» телетеатри. Ў. Ҳошимов. «Баҳор қайтмайди». 1-қисм (такрорий).
21.30 МТ II

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ»)
—орган Ташкентского горкома Компартии Узбекистана и Ташгорсовета.
(Газета бир йилда 300 марта чиқади).

БИЗНИНГ АДРЕС:
700047, ТОШКЕНТ ШАҲРИ,
ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32.

Телефонлар: секретариат — 33-57-02: бўлимлар: партия турмуши — 32-53-66; саноат — 33-08-74; қурилиш — 32-58-85; шаҳар хўжалиги — 32-55-39; Совет қурилиши ва ҳуқуқ —32-54-19; фан, мактаб, олий ўқув юртлари — 32-53-10; адабиёт ва санъат —32-56-81; ахборот —33-28-95; спорт ва ҳарбий ватанпарварлик ишлари— 32-55-32; хатлар — 33-29- 70; эълонлар бўлими— 33-81-42.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р—12441. Индекс 64690. А-2184. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10.